

GAZDASÁGI LAPOK

45. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

(911. November 5.)

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár
GARYENSWERKE
Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsquai Nr. 130.
Városi mintaraktár. Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

Szarvasmarhákra és sertésekre, ugymint birtokok eladására és haszonbérletére vagyis ezeknek közvetítésére

ügynöki és alkuszi

üzletet nyitottam **Kolozsváron (Fellegyári-utca 106. szám alatt)** szíves megbízásokat kér a tisztelt uradalmaktól és birtokok uraktól teljes tisztelettel

Bedőházi Pál

ügynök és alkusz.

Őszi trágyázás!

A valódi lóhere-védjegyű

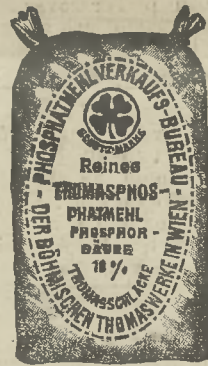
THOMASSALAK

a legjobb és legolcsóbb, minden növényhez alkalmazható foszfor-savas MÜTRÁGYA, melynek tisztaságáért, beltartalmáért és porfinomságáért mindenkor garantálunk.

Magyarországon 30 év óta van a legjobban bevezetve!

MINDEN ZSÁK EZEN VÉD-JEGYGYEL VAN ELLÁTVA!

Belföldön az egyedüli **THOMASSALAK-GYÁR!** Óvakodjunk külföldi **THOMASSALAK-utáztatoktól!**

Árjajánlatok, szakiratokkal és minden egyéb felvilágosítással készségesen szolgál!

László Marcell
Budapest, VI., Eötvös u. 28.

a csehországi Thomasművek magyarországi vezérképviselője.

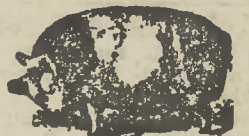
FIGYELEM! FIGYELEM! Az idén kivételes olcsó ajánlattal szolgálhatunk! Vétel előtt szíveskedjék árjajánlatot kérni! — Eredeti tászfürdői kálisókkal és kánnal legolcsóbb napi áron szolgálhatok!

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobilok és cséplőgépek, benzomotoros cséplőkészletek, magánjáró gőzgépek, szalmakazalozók, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek, marokrakó- és kéveköto-aratógépek, szénagyűjtők, széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, kukoricza-morzsolók, szecska-vágók, répavágók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes aczélekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb mezőgazdasági gépek.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legfontosabban eszközöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.

(Polgári sertésfőde bérpalota.)

Teléfono 97—95 intornában. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Őszi trágyázás!

Valódi Star-Marko védjegyű

THOMASSALAK

Valódi csak, ha ilyen zsákban van és eredeti ólomzár van rajta. Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

ÓVAKODJUNK A HAMISÍTÁSOKTÓL!

Kalmár Vilmos

a Thomaspöfphatfabriken, Berlin, vezérképviselője

Budapest, VI., Andrassy-ut 49.

Kwizda Ferencz János

az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati orzikkékben való szállítója, kerületi gyógyszerész **Korneuburg-ban, Wien mellett.**

KWIZDA-féle Korneuburgi marhapor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére.

50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz omésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

Egy doboz ára K 1.40, fél doboz 70 fillér.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten, VI., Király-utca 12. sz. VI., Andrassy-ut 26. sz.

MEGJELENT

KODOLÁNYI-féle 1912. év

GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

teljesen átdolgozva és kibővitve, sulyra nézve könnyebb s így tényleg zsebben hordozható.

52-ik ÉVFOLYAM.

Ára helyben 2 korona 80 fillér. Ajánlott postai szétküldéssel 3 korona 25 fillér. Utánvétellel küldve 3 korona 45 fillér.

Megrendelhető a **GAZDASÁGI LAPOK** kiadóhivatalában, Budapest, IV. ker., Múzeum-körút 7. szám.

Pályázatokhoz csak bizonyítvány-másolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. +++++

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

600 korona jutalmat,

ki 40 éves, magyar, német, horvát és román nyelvet beszélő gazdatisztnak önálló gazdatiszti — számtartói vagy cukorgyártásban állást közvetít. Ajánlatokat kérem 1018 szám alatt a kiadóhivatalba küldeni.

Ispánnak

ajánlkozok hosszú bizonyítványokkal rendelkező, ref. vallású, kis családu, teljesen megbízható erélyes egyén, mostani állásától birtok eladása miatt kell megválni, gyermekora óta gazdaságban működik. Címe a kiadóhivatalban 1034. szám alatt.

Állást keres vizsgázott kereskedelmileg képzett, 37 éves, román, kath., kiscsaládu

intéző,

magyar, német, tót. Szíves megkereséseket kérem 991. sz. alatt a kiadóhivatalba.

Földmivesiskoláról,

10 évi gyakorlatról kitűnő bizonyítványokkal rendelkező, keresztény egyén, 34 éves, nős, kiscsaládu, újvára állást keres. Szücs Károly Kiskunhalas, Bihomajor.

Gazda

vagy ehhez hasonló állást keres azonnali belépésre, 36 éves, kiscsaládu, 14 évig gazdaságban működött, a gazdaság összes ágában teljesen jártas. Cím: Kovács Péter gazda, Pata-utca 46. szám, Kolozsvár.

Gróf Bethlen Aladár ur

csilizradványi uradalmának 3 évi gyakorlattal bíró, katonaviselt, okleveles gazdasági segéd-tisztje birtokparcellázás miatt segéd-tiszt állást keres. Szíves ajánlatok Papp segéd-tiszt címre, Csilizradványra, Győr megye kéretnék.

Földmivesiskolát

jó sikerrel végzett, 24 éves, ev. ref. vallású, nőtelen fiatal ember, a katonai kötelezettségének már eleget tett, katonaságnál mint altiszt szolgált Mezőhegyesen, gazdaságban megfelelő állást keres. Szíves megkeresést kér Mikos Miklós, Mezőtúr, Földvár-utca 691. sz.

FIALA VENCZEL

puskaműves

Budapest, VII., Akácfa-utca 10.

Ajánlja mindennemű saját készítményű és legjobb szerkezetű vadász- és golyós-fegyvereit. Hammerless kakas nélküli fegyverek önműködő töltényhúzóval (Ejector) kaphatók. Továbbá raktáron tartok eredeti löctichi fegyvereket 80 koronától feljebb. Elfogadok mindennemű javítást a legolcsóbb árak mellett.

Betöltendő állások.

Baromfitenyésztői

állás töltendő be január 1 én vagy előbb. Járandóság: külön butorozott szoba, teljes ellátás a kastélykonyhából, készpénzfizetés megegyezés szerint. Oly egyének, kik kisebb tenyésztők körül előfordul minden teendőket maguk hajlandók végezni, adják be folyamodványukat gróf Széchenyi Viktor uradalmi intézőséghez Sármentelére, u. p. Szék esfehérvár.

Kerestetik

azonnali, igen sürgős belépésre mérlegképes, a kettős könyvvitelben és gazdasági egyszerű könyvvitelben tökéletesen jártas, nőtelen, keresztény könyvelő. Kereskedelmi iskolát végzetten előnyben részesítenek. Évi fizetés 2000 korona készpénz és teljes ellátás. Lakóhelye lesz Detkováczi bér gazdaság Detkovác, u. p. Terezo-vác Slavonia. Pályázatok vagy fenti címre, vagy Mezőtelegdi uradalom intézőségére, Mezőtelegdi címre küldendők.

Fowler-féle

gőzekémhez főgépészt keresek, feltétlenül józan életűnek kell lennie. Az állás január elsején elfoglalandó. Fizetési igényeinek megjelölésével bizonyítványai Velits Zoltán címére, Mezőörvényes, Kolozs m. küldendők.

Német

nyelvben jártas, okl. gazd. segéd-tiszt kerestetik mielőbbi belépésre. Fizetés 1680 korona, butorozott szoba, szabad fűtés és világítás. Az állásnál nyugdíjigény jár. Ajánlatok címzendők: Czukorgyár jószágfelügyelőse Cziatalva, Sopron m.

Gazdasági állások.

Valamennyi betöltendő állás teljes címeikkel olvasható a 10-ik évfolyamban álló Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. Budapest, Üllői-ut 55. szám.]

Keresteinek

intéző, több gazdatiszt, segéd-tisztek, magtárosok, kulcsárok, irnokok, gazdák, tehénészek, gyakorlók és többféle gazdasági személyzet. Bővebb ívasható az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Üllői-ut 55. szám.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak

jármos ökrök, tinók,

sértések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett, gyorsan és jutányosan, direkt forrásból közvetítik.

Cím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca 37. szám alatt.

Telefon 311. Interurban.

Szőlő-kötözőfonál

jobb és olcsóbb mint a raffia,

zsák és ponyva

a legjobb minőségben és legjutányosabban a +++++

FISCHER-féle

zsák- és ponyva-gyárban,

BUDAPEST, V., Nádor-utca 31—33. sz.

szerezhető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10—12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-téle zsák- és ponyva-gyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsonzó-intézet.** — Manilla-zsinegek, kévekötelek, lópokrók. Tessék ajánlatot kérni.

Muraközi

hidegvérű (nori) igás

tenyésztőlovak,

választott csikók és

tenyésztőmének

vásárlásánál közvetlen a tenyész-töktől, segédkezesemmel feljárom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lovasárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak. Címem:

Idősb Heinrich Mór

lövésárló ügynöksége

Csáktornya (Muraköz).

Törvényesen bejegyzett cég.

Sürgönczím: HEINRICH SENIOR,

Csáktornya.

Interurban - Telefon 33. sz.

Diszbokrok, készlet 100,000 drb

3—4 évesek, 30

fajban, az én választásom szerint

100 drb 36 kor., 1000 drb 340 kor.,

10,000 darab 1600 kor., a vevő

összeállítása szerint árjegyzéki

áram érvényesek, amit gratis

küldök. 3000 kőrifa 4—5 évesek

3—4 méter magasak száza 40—60

korona. Krebs Zoltán faiskolája

Szarvason. Tessék árjegyzéket

kérni.

Kerti babot,

ugy hokor-, mint

karós babot minden

mennyiségben,

legmagasabb áron

veszek. Cím a ki-

adóhivatalban 1007

szám alatt.

Őszi szállításra előjegyezhető

Reitter Oszkár

főkapitány fajbaromfi-gazdaságában NAGY-**BECSKEREKEN**

Angliából hozatott teifér fajtiszta legelső rendű állatok:

Hófehér óriási nagy angol emdeni liba, him 25 K, tojó 25 K.

Hófehér óriási nagy pekingi kacsa, him 10 K, tojó 8 K. Hófehér Wyandotte (amerikai kitűnő téli tojók) him 10 K, tojó 8 K.

Hófehér Orpington, him 10 K, tojó 8 K. Sárga Orpington, him 10 K, tojó 8 K.

ALLAMI NAGY ARANYÉRE W. Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kintünetések. **Kitüntetések:** Arad, Budapest I., Budapest II., Belgrád, Berlin, Lovrin, Lugos, Nagybecskerek, Nagyvár, Pozsony, Pécs, Pancsova, Szófia, Szatmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta.

Fajtisztaságért jótállás.

Birtok-eladást, vételt

törlesztéses jelzálog és egyéb kölcsönöket a legkülönösebb feltételek mellett folyósítunk. Megbízónk részére birtokokat vételre, bérleteket azonnali vagy későbbi átvételre keressünk és ugyanilyeneket ajánlunk. Ajánlunk és szállítunk prompt vagy kötésre: mindenféle gazdasági cikkeket, u. m.: mütrágyát, erőtakarományokat, szent, gazdasági gépeket és eszközöket, olajat, kenőcsöt, vegy- és gyógyszereket jutányos áron, kedvező fizetési feltételek mellett

kartellen kívül.

Kivánatra ajánlatokkal szolgálunk.

ORSZÁGOS HIRADÓ

Kiadóhivatala.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. sz.

Alapított 1872.

Telefon 46—12.

Ziska József

utóda

ROSTÉLY GYÖRGY mérleggyáros.

Iroda és raktárhelyiség: Budapest, VI., Eötvös-utca 44. Ajánlja a legjobb kivitelű és legmegbízhatóbb gabona mérlegét, tizedes és százados. valamint gazdasági szeker, hid és marhamérlegét. A budapesti, fumei és győri gabonatorozadék szállítója, ugyancsak számtalan nagy gözmalom és uradalom szállítója. Árjegyzék bérmentve. Használt mérlegek becsere-**létnek és kaphatók megbízható állapotban.** Javítások elfogadhatók és pontosan eszközöltenek. Kivánatra uradalomba is küldök szerelőt.

Ha a tehének nem folytatnak,

vagy elvetélnék, ha a hüvely nyálkahártyája megvörösödik,

az gennyes váladék, vagy azon csomók mutatkoznak, annak oka legtöbbször a ragadós hüvelyhurut. Ez esetben a gyors gyógykezelés okvetlenül szükséges, mert a gyors segítség meggátolja az egész tehén-állomány megfertőzését. Gyors hatású, egyszerű és biztos szer ez ellen a „Bissulin”. A „Bissulin” csak állatorvosi rendeletre adatik ki. Nyomatványokat díjmentesen küld

H. Trommsdorff, vegyészeti gyára, Aachen.

WOHANKA FÉLE

NYERSOLAJ MOTOROK

és LOKOMOBILOK.

ÜZEMKÖLTSÉGEK

NAGYSÁG SZERINT 1½-2 fillér

ÓRÁNKÉNT és LŐERŐNKÉNT. NINCS ROBBANÓ-**és TŰZ-VEZÉLY!** -MINDEN PÉNZÜGYÖRI

ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKÜL.

WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST.

V. VÁCZI-KÖRUT 76.

Pannonia Szálló

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

szőlő trágázása.

Irta: Ordódy Lajos.

Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel 3.45 kor.

Utánvétellel küldve 3.65 kor.

Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágákkal úgy trágázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük. Megszerezhető a „Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában

Budapest, IV., Múzeum-körút 7.

GAZDÁK

figyelmébe!

50% olcsóbb,

mint bármely más világító anyag a

pyroleum

világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már

több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerő levél nálam betekinhető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kivánatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakab

BUDAPEST

IX. ker., Közraktár-utca 28.

Mezőgazdáknak ritka alkalom!!

Nyilvános árverésen vett nagyobb mennyiségű **Jurenák**-féle szab. és az óbudai hajógyárban készült új vaskékből a még raktáron levő 7-es, 8-as, 10 es teljesen felszerelve, egyenként vagy tömegesen következő árban eladó:

7-es 8-as 10-es

35.— 45.— 50.— korona.

5 darabon felüli rendelésnél 10% engedmény. Rendelhető: Ullmann Béni-nél, Budapest, VI., Desszowff u. 43. I. em. 10.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hosszunk mezőgazdaságunk helyes irányát.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre . . . . . 16 kor.
Fél évre . . . . . 8 .
Negyed évre . . . . . 4 .

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz oszlanak.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — Ix	761
Gazdasági levél. — Szász Ferencz	762
Tárcza. — Levél Californiából. — Igali Szvetozár	762
Takarmányhiány — répelevél. — Nagy Dezső	764
Az orvosi növények termesztéséről. — Dr. Rodiczky Jenő	765
Könyvismertetés	766
Kérdések és feleletek	766
Kérdések: Őszi vetések talajfelületének simára söprü- zése. Egy kezdő. — Meddig kell a borjunak abrakot adni? L. J. — Fertőző hüvelyhurut gyógyítása. Sch. R. — Szőlővenyige alkalmas-e takarmányo- zásra? G. K.	
Feleletek: A gazda kártérítése hizómarháznál. Dr. Kukuljovic Jozsef. — Takarékoskodni az alom- szalmával. Fehér Zoltán. — Sörtörköly elvermés. Fehér Zoltán. — A téli saláta termesztése. Balogh Bálint.	
Hírek	767
Aprók	768

SZEMLE.

(Időjárás és a gazdasági helyzet. — Az októberi gabna kimulása. — Lukács miniszter az incompatibilitásról. — A MÁV. tarifaemlése. — Anglia birtokpolitikája. — Németország állatvásáraitól. — Lásuk már az élelmiszerhamisítási törvényt. — A tej és a tejtermékek a nemzetközi piacokon. — Baromfidragulások a baromfioklera miatt.)

Az időjárás éjjel hűvös, de nappal, tekintve, hogy már november van, még mindig elég enyhe s miután már kellő csapadékban is részesült országsgazda a talaj, valóban pompás fejlődésnek indultak a korai őszi vetések, de még a késeiek is jól kikelték, úgy hogy még a legkése-
delmesebb gazda sem késett el a vetéssel. A répa szedés is nagyban folyik még mindig s ki máig várt e munkával, holdanként 120—130 q ezukor-
rét szállíthat a gyárba legalább a Kis-Alföldön így történik, holott pár hét előtt mint annak idején irtuk is 90—100 q volt az átlag, tehát a várakozás kifizette magát. A vidéki gabonakeres-
kedők s ügynökök a vagon hiány miatt jajgatnak, mi nem is csoda, mert még mindig telve vannak az állomások raktárai és a szállítás igen lassan halad. A vizállások is oly alacsonyok az előre haladt őszi évad daczára, hogy vizutakon is csak csigaléptekkel megy az expedíció.

Folyó hó 28-án bekövetkeztek az októberi gabnahatáridő-liquidációk. Nem a legelőnyö-
sebben, mert a külföld áreséseket jelentett. Ennek behatása alatt liquidáltak a börzelovagok. De ujabban s külföldi kurzusok megint mennek

szépen felfelé. Alant adjuk az előbb említett liquidáció ezen kurzusait némi összehason-
litással az elmúlt évekéhez képest.

Az idej első és utolsó októberi liquidációs kurzusok a következők voltak:

	Első	Utolsó
	liquidációs kurzus	
Buza	11 K 71 fill.	11 K 55 fill.
Rozs	10 „ 04 „	10 „ 52 „
Zab	9 „ 28 „	9 „ 32 „
Tengeri	8 „ 90 „	9 „ 75 „

Az előző években az agrár várnok ideje óta a következők voltak az utolsó októberi leszámolási árak:

	Buza	Rozs	Zab	Tengeri
1910	10 K 65 fill.	7 K 38 fill.	8 K 15 fill.	6 K 90 fill.
1909	14 „ 6 „	9 „ 56 „	7 „ 40 „	7 „ 30 „
1908	12 „ 40 „	10 „ — „	8 „ 05 „	9 „ — „
1907	11 „ 75 „	11 „ 10 „	7 „ 95 „	7 „ 10 „
1906	7 „ 20 „	7 „ 15 „	6 „ 90 „	6 „ 77 „

Megemlítjük még, hogy az utolsó években április elején az áprilisi buza kurzusai a követ-
kezők voltak és pedig; 1906: 8 K 40 fill.; 1907:
8 K 10 fill.; 1908: 11 K 20 fill.; 1909: 14 K
05 fill.; 1910: 13 K 70 fill.; 1911: 11 K 90 fill.

Valóságos vádbeszéd volt az, a mivel Lukács pénzügyminiszter egy interpellációra felelt a köztisztviselők incompatibilitása ügyében. Azok, ugymond a kik az ellenőrzésre küldetnek ki, az ellenőrzést úgy gyakorolják, hogy helyet foglal-
nak az igazgatóságban. Ez pedig gyenge ellen-
őrzés. A pénzügyminiszter azzal vélt menteni az ügyet, hogy a 30 éves gyakorlatra hivatkozott, a mi ugyancsak gyenge érv. Nevezetesen akkor érinti a gazdákat kissé furcsán ez a gyakorlat, a midőn oly társaságokban helyezkednek el köz-
tisztviselők, ahol gazdasági termények értékesi-
téséről esik szó. Sapienti sat!

Ugy látszik, befejezett tények elé állítottak a gazdákat, a midőn köztudomásra hozott, hogy a MÁV. személy- és áruújszába január 1-vel felemeltetik. Az árura jön a szállítási adó, a mely a szállítást gyorsárúnál 7, teherárúnál 5%-kal drágítja meg. Ezzel, hogy példakkal álljunk, elő, két év alatt a kolozsmegyei gazda holdankénti termése 3 K-val, a nyitramegyeié 70 fillérral devalválódott. Szerencsétlenség az, hogy a MÁV. tarifái nem olyanok, mint a tengerhajósokéi, mely az áru értéke szerint állapítják meg. Azok-
nál a drága áru szállítás díjtételei az áru értéke szerint váltakozik. Röviden kifejezve, a jelszó ismét: „Gazda, fuss vagy fizess!”

Sok oka van megbánni Angolországnak eddigi vámpolitikáját, mellyel a kis- és középbirtokos osztályt majdnem teljesen tönkretette. Most már minden igyekezetével dolgozik azon, hogy a kis-

birtokosságot talpra állítsa és napról-napra na-
gyobb sikert ér el. A minap kongresszus ülése-
zett a Kristálypalotában, a mely a kisbirtokos
osztály megteremtésének és föllendítésének kér-
désével foglalkozott. A megnyitó beszédet
Carrington földmivelségi miniszter mondta,
a ki érdekes adatokat sorolt föl az eddigi ered-
ményről. Tizenkétezer parasztbirtokot alkottak
százhuszezer acres földön s jogos a remény, —
mondotta a miniszter, — hogy rövid idő alatt
hétszázötvenezer kisbirtokot vehettünk számi-
tásba. A kormány 325.000 fontot, vagyis kilenc
millió koronát bocsátott rendelkezésre annak a
bizottságnak, mely a szükséges mezőgazdasági
intézményekről és mezőgazdasági tanításról gon-
doskodik. A mezőgazdák egyesülete pedig 300
ezer font sterling kezdő segítséget kapott mező-
gazdasági szövetkezetek alakítására, a melyek-
nek szerveznie kell majd az értékesítést kerüle-
tenként. Tervbe van véve mezőgazdasági bankok
a apítása is, ugyancsak állami segítséggel, a me-
lyek a kisgazdát látnák el kellő hitellel.

A mig minálunk valósággal dühöng, bár utóbbi
hetekben alábbhagyott, a sertésvész és a
száj- és körömfájás, addig a Németbiro-
dalomban a szeptember havi vásári statisztikai
kimutatások alapján korántsem voltak oly aprók
a marhavásári felhajtások. Igaz, hogy az 1910.
évek ugyanazon szakához képest 5683 darab
szarvasmarhával és 14.240 juhval volt kisebb a
felhajtás, de ezzel szemben a borjuké 11.833 és a
sertéseké 82.616-algyarapodott. Igaz, hogy a nagy
Németbirodalom sem heverte ki a száj- és köröm-
fájást, miként Anglia sem és onnan ered-
nek a csekély visszaesések, de viszont a sertés-
sek számbeli gyarapodása feltűnő. Németország
már nem áll messze attól, hogy sertésben egy-
általában nem szorul importra.

Szinte már nevetséges, a mit a szakajtóban,
különösen a merkantilisan egyes kollegáink
üznek. Valóságos Popocatepetl-tűzhányó mód-
jára hányják a lávát, buzdítják az öreg Vulcán,
hogy jobban tüzeljen, különösen akkor, ha egyes
iparágak érdeke forog kockán. Németországot
veszik mintaképül, ha a hamisításokról van szó,
a hol p. o. a tej 2-8 zsirtartalom legalacsonyabb
zsirfokát még a legmegrögzöttebb hamisító is
valami elérhetetlennek tekinti, Németországgal
áll a hentespar elő, a midőn a vörös kolbászaru
krumplikeverésének arányait védi, Németország-
gal, a mikor a hatósági székek felállításáról esik
szó, stb., szóval megint a Németbirodalom
mindennek a mintaképe. Csakhogy a németek
törvénytisztelete egészen más valami, mint
a mi embereinké s ott mások a viszonyok is. A német városokban felesleges a ható-
sági székek felállítása, nálunk meg szükséges.

Baktériumos egérirtás!

Az erősen terjedő egérrajás pusztításai ellen legeg-
yszerűbben és lebiztosabban úgy védekezünk, ha
az egerek között ragadós nyavalyát terjesztünk a
Löffler-féle egérirtó kulturával. Ez a ké-
szítmény természetes tenyésztési eljárással készül és
poczkok ellen rendkívül hatékonyvá van téve. Az
egerek a csalétket felfalják, egértífuszba esnek, mely
állatról-állatra terjed és néhány nap alatt elhullanak.
Az irtási művelet olcsó és egyszerű.
Nem mérges; csakis az egeret bántja.
Mindenfelé bevált!

Szállítja:

**A Magyar Mezőgazdák
Szövetkezete**
Budapest, Alkotmány-u. 31.

Mindazonáltal a husiparnak és kimérőknek lesz igazuk, mert az a szerencsésük, hogy mint nálunk Budapesten, sem a hatóságnak, az ügyosztályoknak és főleg a polgármesternek halavány sejtelmé sincsen a közlelmézésről és azoknak kinövéséről. Mert ők azt sem tudják, hogy a közlelmézés anno dazumals milyen vala, de azt sem, hogy a közlelmézésben az újabb orthografia szerint milyen Walla. Nem lehet akták útján közlelmézési dolgokat elintézni. Csak az a baj, hogy a torzsalkodásoknak a gazda issza meg a levét, mert a közvetítő kereskedelem polypkarjai tovább folytatják őt. Milyen szép volna, ha a vágóhidra kerülő marha vagy sertés az ötös és hatos közvetítő kezek helyett csak egy közvetítőén menne keresztül. Nem zúgolódnának akkor sem a gazdák, sem a mézárós- és hentesipar vagy egyéb élelmiszereket szállítók. Allandó vevők és az értékek megfelelő áruk és árak mindig előnyben részesülnének s akkor nem volnának az elkobozások és hamisítások oly napirenden és az élelmiszer-hamisítási törvényt sem kellene olyanira szigorítani, mint a hogy kell. Pedig azt nagyon kell szigorítani, de nem Németország példájának módjára, hanem a mi speciális déroute viszonyainkhoz és a mi éghajlatunkhoz illően kell azt idomítani. A tündöklő német példa a mi viszonyaink közepette nem más nekünk, mint csak — Hecuba! Mások a viszonyok, mások az emberek szép Magyarországon és mások az Imperator-Rex, nagy Németbirodalmában.

*

A tej-, vaj- és sajtárak ez év III-ik negyedében a világpiacra mindenfelé emelkedtek, mennyiségileg a tej csökkent. Az egyedüli Norvégia az, a hol némi szaporulat észlelhető. A tejfogyasztás pedig növekedett. A liptói túró és a limburgi sajt árai nem emelkedtek és csak a gorgonzola az, melynél árcsökkenés volt észlelhető. Mindenféle sajtok, még a keménysajtok is megdrágultak. Amerikában a sajtárak alig változtak. A vajárakról annyit, hogy Wienben tartottak voltak, Budapesten azonban estek, míg a világpiacra általában emelkedtek. A jóslat az, hogy a tej, sajt és vaj, Norvégiát és Lombardiát kivéve, meg fognak drágulni. Tehát gazdáink legyenek óva-

tosak az eladásoknál és tejszerződéseik megkötésénél.

*

A baromfi drágul, a pepineriák szünőfélben és helyettük a bakterok előtérben. Hogy drágul a baromfi, annak az oka az idej temérdek elhullások és a rossz tojók nevelése némi sulynagyob-

55-ik ábra. Fenyőóriás, melyet dynamittal röpítenek.

bodás kedveért. A tojás most november elején 10 fillér, a teatojásé 13 fillér, annyi, mint zord telek alkalmával január 20 és február első napjai körül. Baromfikolera mindenfelé és megismételjük, a Blackhead behurczolása. Pepineriák voltak és — nincsenek. Oka igen egyszerű. A kedvtelési (fancy) tenyésztés az állam részére tenyésztendő cserebaromfi részére szünőfélben. Miért? Mert csak ráfizetéssel lehetséges. A drága takar-

mányok, a kényes hidegvérű tyukfajták nem jól akklimatizálódtak, kényességüket átláptálták a mieinkre és pusztulnak. Szóval a czeruza, a haszon cserbehagyta a pepiner-tenyésztőket és a „Rückwärtskonzentrierung“ mezejére léptek. A passzió csak passzió marad és a pénz beszél. A volt pepineristák helyeiket elfoglalják a MÁV. bakterjai. Hogy több szerencsével dolgoznak e, a jövő fogja megmondani, bár a helyi konjunkturák, mellettük vannak. „Eredj es keress“, vagy „legelj a más földjén“, ez a pórnép és bakter mottója. Valóságos rablógazdálkodás ez az álladalom javára.

A baromfikolera enyhítésére vonatkozólag a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület körlevelet intézett a hasonczélnak szolgáló egyesületekhez és a BOE.-hez, hogy együttesen kérelmezzék a földmívelésügyi minisztertől a Galloserin gyártását belföldön. A mily dicséretreméltó is ezen iniciatívának a megragadása, mi ettől az akcióztól keveset várunk. Nagy állományokat a Pravaz-fecskendővel végigoltani valóságos kin a tenyésztőre és a személyzetre nézve és nagyon érinti a zsebkérdést, meg ha állatorvos nem is végzi. Más és oly szerrek kellene, melyek elsősorban imminussá teszik az állományt, vagyis praeventív gyógyszerek. Mert ugy járunk ezzel is, mint a Hutrya sertésvész-serummal, panaszok a vonalon.

— ix.

Gazdasági levél.

Pusztakamarás, 1911 okt. 24.

Oda künn esik az eső, oly lassan, csendes, meleg, vetéshizlaló jó eső, a minek örvendenek kelő félben levő őszi vetéseink, mert valóságos májusi időjárás van még, dörög és villámlik is a mi hosszú őszt jelent. Jó volna, ha mind a földben volna már a mag, de úgy is sokkal előbb vagyunk, mint tavaly ilyenkor, mikor a szárazság miatt, meg a száj- és körömfájás miatt még decemberre is maradt vetni való.

Még egy jó dolog szemben a tavalyi esztendővel, hogy az idén nincs mezei egér, van azonban csürökben, gabonásokban s a házak körül *patkány* annál több, úgy hogy kénytelenek voltunk felfogadni egy híres „patkányirtó zsidó asszonyt“

TÁRCZA.

Levél Californiából.

(A Dinamit a mezőgazdaság szolgálatában.)

Irta: *Igali Szvetozár.*

Oakland, Cal. 1911. okt. 21.

Ha az európai, intenzíven gazdálkodó ember eljut Californiába, feltűnik neki, hogy az itteni farmer felhagyott „buggy“-jával (4 kerekű Sandlaufer), mert 5—6 lóerős elegáns kiállítású, Buck Phaetonjával kocsikázik, sőt terményét is automobilon szállítja a piacra, melyre 30—40 méter-mázsza terhet rak, s hamarabb, olcsóbban s biztosabban viszi azt rendeltetési helyére, mintha az otthoni módi szerint, ökröket fogva a „négyes czugba! De ha az óhaza gazdája, vagy gyümölcs-termelője azt látná, hogy a dinamitot csak úgy sorozták be a gazda-gyümölcsész szerszámraktárába, mint például odahaza a buza csávázására szolgáló kékgáliczot, hát keresztet vetne magára és sietne el az amerikai farmárról, akárcsak kole-

rások, bélpoklosok vagy leprások tanyájáról tenné.

Ha aztán emberünk megmelegszik itt, s megismeri a viszonyokat, csakhamar belátja, hogy

56-ik ábra. A tuskó aljának megfurása.

végre is a látszólag veszélyes, robbanó anyag ma a gazda egyik legkitünőbb segédeszköze s csak az a gazda ér sikerhez, ki mentül sürűbben használja, s nem pocékol el esztendőt-esztendő

után, hogy belássa hogy a nagy mester, a *haladás* ma kötelezővé teszi ezen hathatós anyagnak alkalmazását a mezőgazdaságban. Persze, az óhazai gazda ma még igen hajlandó a dinamitot egy kalap alá fogni a tüzes Istennyilával, lévén egyik oly veszedelmes, mint a másik az ő nézete szerint. Pedig hát ez megrovandó tévedés. A józan ember kezében a dinamit patron csak oly kivétel alatt áll, mint a töltött puska. Egyiknél is másikkal is szükséges tudnunk azt, hogy kezeljük s ismerjük az azokban rejlő erőt. Tudván ezt, teljesen gyermekes a kezelésükkel képzelt aggodalom vagy félelem. Hisz ott van a szénkéneg, melyet a szőlő filloxerája ellen a talajba fecskendezünk, ott van a benzin, melyet motoraink hajtására használunk, a párisi zöld, melylyel a gyümölcsfák férgét irtjuk, a cziankáli, melyet rágcsálók pusztítására használunk, mindezek robbanós mérges anyagok, de hát okos kezelésök mellett teljesen ki van zárva a baleset.

Hogy ez tényleg úgy van, azt a Californiai gazda ime máris megmutatta, mert a dinamit alkalmazását csak oly precizitással végzi, mint a gépész használja a gőzt a cséplőgép kezelésénél.

KÖSZEGI KÁROLY-FÉLE SZABADALMAZOTT MÓTOROS TALAJMŰVELŐGÉPEK RÉSZV.-TÁRS. BAJA

KÖZPONTI IRODA: BUDAPEST, IV. KERÜLET, FERENCZ JÓZSEF-RAKPART 27. SZÁM.

A Kőszegi-féle szab. mőtoros talajmővelőgép bebizonyított előnyei:

1. A legideálisabb földmunka, a minét eddig csak a kertész tudott előállítani. — 2. Egyetlen munkával vetés alá ideálisan kész a talaj. — 3. Ideális trágya alászántás; feleannyi trágyával ugyanoly eredmény, mint az eddigi teljes trágyával. — 4. 30%-kal olcsóbb és 100%-kal jobb talajmunka, mint bármely ekével. — 5. Nem kell se henger, se borona, se rögtörő. — 6. 30% vetőmagmegtakarítás, mert minden elvetett ép mag kikel utána. — 7. Legalább 30—50%-kal nagyobb termés hozam (voltak 1910-ben 100% terméstöbbletek is.) — 8. Őrlésre, cséplésre, fuvarozásra, utak lehengerezésére kitűnően alkalmas.

Az egyedüli racionálisan dolgozó és munkájában felülmulhatatlan talajmővelőgép.

Referenciák: Gróf Széchenyi Emil Vajszka, gróf Hunyady József Kéthely, gróf Wenkheim Frigyes Pusztá-Szöllős, gróf Karácsonyi Jenő Bánlak, báró Bánffy Ferencz Karácsonfalva, Máár Zoltán Alattyán, Rákovszky Antal Kocsóc, Epstein Sándor Jászkarajenő, Szintay Kálmán Érendréd, Machmer János Pusztá-Rastovác, Razgha Ernő Honkiskér, Pannoni Főapátság Kismegyér, Buttykay László Mikola, Kohner Alfréd Munkács, báró Sennyey Béla Bély, gróf Degenfeld József Szinna, dr. Mesterházy Ernő Nagygyeresd, dr. Goszthony Mihály Bardiútk, gróf Pojacevich Tivadar Nasice, Magyar kir. állami ménesbirtok Bábolna, Gazdasági akadémia Debreczen, gróf Serényi Béla Putnok stb.

Szabadalmazva az összes államokban. — Német- és Oroszország részére gyártási engedélyt adva: **Heinrich Lanz cégnek, Mannheim.**

a ki épen a mai napon kezdte meg irtó mester-ségét, hogy milyen eredménnyel azt majd meglátjuk. Aki különben gazdatársaim közül igénybe akarja venni a munkáját, hát Heiderkorn Jakab-nénak írjon Dévára, de azt előre boc�átom, hogy rengeteg sokfelé hívják, meg azt is, hogy erősen kell alkudni vele, mert jól megtudja kérni munkája árát.

Legelő is van még, de a mult heti derek egy kicsit megapasztották, azért jól lakik a jószág, mert ugyancsak fumigálja az estére eléje vetett száraz takarmányt. Ebben a kedvezményben ugyancsak a fejős meg egész fiatal jószág része-sül, mert az idősebb tinók, üszők meg meddő

liárdja, meg a tavaly őszi és idei tavaszi száraz-ság miatt a gyomok elszaporodása a lóher ro-vására. A lóher magtermeléssel kapcsolatban kitérek egy kicsit az *aranka* kérdésre, mert a szaksajtóban most megint aktuális. Butujás Gyula multkoriban is irt róla, s gyönyörűen ki-fejtette, hogy mennyi mulasztás terheli e téren a *gazdákat* s az ellenőrzésre hivatott *közigaz-gatást*. Azt kértem most Butujástól, hogy ha még a feljelentéseket is elmulasztotta a közigaz-gatás, hát hogyan képzeli, hogy azt a sok *előkészítő* munkálatot megteszi, a mit ő szet-retne, hiszen arra még fizikai ideje sem igen volna a nótáriusoknak, hogy megállapítsák elő-

égettségek el vagy csak *hosszas* komposztiro-zás után használtassék trágyának, akkor is olyan helyen, hova luczerna és lóher sokára vagy soha sem vetődik, mert mint Dégen Árpád dr. „Tanulmányok az arankáról“ cz. értekezé-sében olvastam (L. Kísérletügyi közlemények 1911—4. füzet), hát az aranka még 1% subli-mát oldatban sem veszi el csiraképeségét tel-jesen még 2 év alatt sem. Megérdemelné ez a tontos kérdés azt is, hogy a ki irtatlan arankás táblát feljelent, hát *kapjon jutalmat*, mely a büntetés pénzeiből, melyet a vétkes mulasztó fizetne, kikerülne, mert ha már egy-egy bélyeg felragasztásának a vétsége jutalomhoz juttatja

57-ik ábra. Tuskó-átmetszet. A patron helyzete a tuskóban.

59-ik ábra. Tuskóirtás. Eggyel kevesebb!!

tehenek még künn vannak éjszaka is védettebb völgy katlanokban, oda se néz egy kis dérnek, esőnek a szép fehér gulya.

A takarmányrépa szedést még nem végeztük el, mert folyik a tengeri törés s alig lehet napszám-most kapni. Különbözőleg gyengén gyül, nem lesz több 200 q-nál kat. holdanként, pedig tavaly volt 350 is. Ez még kisebb baj volna, mert van szénánk elég, de nagyobb baj az, hogy a tavalyi 14—18 q-ás tengeri termések is felére redukálódtak.

Elvégeztük a lóher cséplést is kat. holdan-kénti 80 kgos eredménnyel — tehát nem valami hegyesen, volt olyan táblánk is, melyik csak igazán egy-egy kávé kanállal adott óránként, s okozta ezt a gyenge termést az á pionok mil-

ször is a *termelés helyét*, azután, hogy az egyes luczerna és lóher tábláknál quasi törzs-könyvet vezessenek. Ez kérem szépen nem lesz meg soha, *legfeljebb papiroson!* Azt a mit ir egyebet mind aláírom s bár úgy lenne, mert hiszen, ha csak egy pár jó borsos büntetést szabnának a hanyag gazdákra s kizárnák az ólomzárólatlan meg kis és nagy mértékbeni vető-magul árulását, hát meglenne az eredmény! A védekezés módjai aztán egyes foltok ellen meg volnának 1. a hosszú turnusokbani vetés-ben, 2. az aranka foltok *folytonos* irtásában, 3. kaszáláskor is kellene ügyelni, hogy a vélet-lenül ott maradt folt ne kaszáltsáék le s kapjon a kaszás minden foltért — ha aran-kás — jutalmat, 4. a lóher polyva ha arankás

a feljelentőt, hát akkor az is kaphat jutalmat a ki egy arankás táblát feljelent, hát ha akkor úgy vigyázna mindenki az irtásra, mint a *fináncz arra, hogy van-e elég bélyeg az iráson?!*

Lássuk már most egy kicsit, hogy mi van a vásárokon. Hát kérem szépen az árhanyatlás még mindig tart, de azért a mézszárszékben most is annyi a hus ára mint volt. Egy-egy kicsit furcsa dolog, s biztos, hogy mi gazdák isszuk meg a levét mert hát mi is volna ha nem úgy lenne, a hogy Wien akarja.

Nó de nem politizálok, majd meg látjuk mi lesz a dolog vége, de a kezdete elég rossz, mert Argentiniával fenyegetnek s Szerbiával ütnek, ezek után aztán tessék megélni jó magyar

Ezt előre boc�átva, olvasóm könnyen képzelheti el, dinamittal mai napság minő játszva alakítják át a holdak százait, melyek tegnap műveletlen sűrűségeket, erdősegeket, mocsaras lápokot, sziklatömbökkel telt acrekat képeztek.

Vagy tíz évvel ezelőtt egy dalmát hajós vető-dött San-Franciskóba s miután megunta a hajós életet, átment Placer-Countyba bányászni, az sem tetszett neki, mert paraszt ember fia lévén, lelke csak a mezőgazdaság után vágyódott. Ott-hagyta hát a bányát s Santa-Cruz megyében erdős, hérces területet vett s mert hozott a bá-nyából egy kis láda dinamit patronát is, neki állt s két lábnyira megfurta a szénásszekér nagyságu „baulder“-eket (sziklatömböket) egy-egy dinamit patronát helyezett beléjük, melyhez sodronyt erősített s nedves agyaggal betömte a dinamitot tartalmazó lyukakat, aztán biztos távolságból felrobbantotta a sziklát. Egy év leforgása után a 40 acre-nyi területét megtisztította, a fatörzseket kiirtotta a területet bekerítette s szőlővel be is ültette.

Ó egymaga!

Egyik-másik szomszédja, ki látta a szép sikert,

utánozta, de a dinamit szélesebb gazdasági alkal-mazása tulajdonképp csak napjainkra esik, midőn ezen anyag gyártása már arra a nivóra emel-kedett, hogy használatával semmiféle veszély

58-ik ábra. A meglánczolt tuskó, hogy a robbanás után szét ne szóródjék.

sem érheti az embert. Ha az amerikai gazdának ma ott szégyenkezik táblája közepén valami sziklatömb nem kerülgeti azt ekéjével, mint a macska a forró kását, nem szitkozódik ha eke-vasát abban elvásítja, hanem előveszi köfúróját s

dollár nagyságu lyukat váj a kötömb oldalába, úgy 1½ lábnyi mélyen, belerakja a megfelelő nagyságu dinamit töltényt, körülcsavarja a bate-riás sodronnyal, betömi nedves agyaggal a lyukat s kellő távolságból villámszikrát ereszt a pa-tronra. A robbantás után a tömb helyén egy méter-mélységű lyuk marad, melyet ha jó termőfölddel tölt meg azonnal almáfáját is beültetheti abba. A szikla robbantás, meg a gyümölcsfa lyuk ásás tehát egy percz műve volt; melyet otthoni szo-kás szerint két ember egy hét alatt is alig végzett volna. Élénken tudok rá visszaemlékezni, mennyi bajt okoztak a szántóföldeken a levágott fáknak a talajban maradt gyökeres tuskói, mert kisé-résük tömérdek munkát igényelt volna. Ezt kerü-lendő évszámra ott maradtak s ha a tábla meg-lett szántva, a tuskós óázisok valóságos pepine-riái lettek a szerb tövisnek, maszlagnak, vad-repezének meg másféle gaznak.

Az amerikai gazda az ilyesmit meg nem tűri ma.

Kiirtja azokat, még pedig úgy, hogy a gyöke-rekig megfurta lyukba helyezi a patronát s nem is egyenként, hanem egyszerre 10—12 törzset is

A lefolyt idény tapasztalatai beigazolták, hogy mégis a

CASE az igazi **SZÁNTÓGÉP!**
A **CASE-gép** } csövei nem folynak
kazánja nem megy tönkre
nincsen tuleröltetve.

15 év tapasztalata a CASE járvaszántó gépeket minden más versenyyártmány fölé helyezte.

Vezérképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/g.

gazdám, mikor minden drága a mit venedd kell; Te azonban árulj olcsón! Azt senki sem kérdi, hogy mily fáradsággal állítod elé terményeidet s azzal sem törődnek, hogy ma holnap nincs kivel dolgoztass, mert a cselédkérdés már kezd mindenfelé egy *megoldhatatlan* problémává fejlődni úgy, hogy még az időszerű munkásoknál is nehezebb kapni s most mikor a megélhetésre az intenzívebb gazdálkodás az egyedüli mód, gátat vet a munkás hiány minden jó igyekezetnek, különösen itt nálunk hol a gép kulturát csak módjával lehet üzni hegyeink miatt. Eddig volt egy mentsvárunk gőzekezővetkezetünkben, most az is megbukott, fuit! Reményünk pedig, melyet a kissármási gázforrásnál felállítandó villanyos központ táplált — eddig dudált, most pedig be van jól zárva állami *vaskalappal* — most ugyan serény munka folyik, állítólag, egy „mész-nitrogén gyár“ irányában. Az építésre is jó idő jár.

Mindezek után beszámolok a szüreti eredményekről is, adott pedig a régi — Isten különös kegyelméből még filoxera mentes — szőlők (rajnai rizling, sauvignon) holdanként 8-8 hl. mustot 18°-t, az oltványszőlőből a régebbi 24-60 hl. mustot, a szüstermésű pedig 10-10 hl. mustot, legtöbbet termett az olaszrizling, legkevesebbet a rajnai rizling. Az idén 5 hl. mustot az Ampelologiai intézettől kapott Csombord 4. származású műelesztő hozzáadásával erjesztettem, javában fő már míg a kontrol, hordó alig mozog. Az eredményről majd beszámolok. A tavalyi szőlő, illetőleg must termés sokkal jobb volt, s az értékesítési ár sem volt alacsonyabb mint az idén, mert tavaly is 50 filléren ment literje, az idén is.

Gyümölcs termésünk is volt meglehetősen, almából és körtéből szilvából, nem igen volt. Most assuk az ültető gödröket tavaszi ültetésre és az idősebb fákat árkoljuk körül a korona méreteinek megfelelő távolságban, a tőzegből s még a tél elején belekerül az árkokba hamuból, baromfi trágyából, szuperfoszfátból és a kihányt földből álló keverék. Hamuból kb. 6 kg.-ot szuperfoszfátból 1½—2 kg.-ot, baromfi trágyából 1 jó talicskával számítottok 20—25 éves fák alá. Hogy ez a trágyázás milyen jó, az idén is volt alkalmam tapasztalni, mert igaz ugyan, hogy a trágyázatlan fákon is volt termelés, de világért sem volt *annyi és olyan jó és szép*, mint trágyázatokon. Mikor a baromfi trágya elfogy, jó érett szarvasmarha trágyával, esetleg sertés trágyával helyettesítem, mindkettőből 1 talicskával többet,

mint a baromfi trágyából. Nem feledkeztünk meg a gyümölcsfák törzsére szalma köteget csavarni sem, melybe sok kártékony rovar behuzódik s tavasszal elégetjük. Szükséges munka még a gyümölcsösökben mindenféle kártékony sporával tele falevelek összegereblyélése és felegetése, de ez még nem történt meg, mert sok levél van még a fákon. Majd aztán jön a többi őszi és téli munka gyümölcsöseinkben, a mennyire ráérünk és a mennyire módunkban van.

Most pedig jó hosszú őszt kívánok, kedves gazdatársaimnak, a nélkül, hogy a jó időt felhasználják a mt. spekuláns urak egy hatalmas árnyomású manőverrel, mert semmi sem lehetetlen az ég alatt! Még ki sem kelt, jóformán a buza, sokan el sem vetették, s már hallottam vidékünk gabna kereskedőitől most a jó esővel, hogy „esik a buza.“ Azért mégis csak tartjuk, majd meglátjuk mi lesz.

Október 29-re virradólag úgy éjjel után 3 óra tájt a korom sötétséget egyszerre nappali világosság váltotta fel. A világosság a kissármási gázforrás felől jött (6—7 km. tőlünk) s azt hittük, hogy maga a forrás gyúlt meg, de nem az, hanem a furás helyétől illetőleg az elzáró készüléktől mintegy 400 méternyire lévő u. n. „Bolygó“ réten levő gyógyfürdő kutak egyikén előzetes morajlás után oly nagy gázmennyiség túltult ki, hogy mikor a mellette lévő házban lakó szegény oláh ember lámpával a kezében ment megnézni, hogy mi okozza a zajt, hát *felrobant* a gáz s a borzasztó robbanást eget verő lángoszlop követte. Azóta a gáz folytonosan ég a réten, több helyen is ömlik és a gáz s még nem nagyon csendesedik annak dacára, hogy a furott kut elzáró csapját megnyitotta. Sajátságos ez is, hogy a záró készülék feszültség mérője a kinyitás előtt *nem* mutatott kevesebbet mint a mikor az említett kitörés még nem volt.

Mindebből feltehető, hogy a furott kut és az új ömlés között *nincs* összefüggés, de ez még nem biztos.

Az említett ember háza, takarmánya, jószágának egy része teljesen elégett, ember életben is esett kár, mert szegény öreg szülei, halállal küzdenek az égési sebek miatt. A mezősegi Marosludas—Besztercei vonal töltése az égés mellett egy jó darab utszakason megrongálódott, a sinek össze-vissza görbültek.

Az oltási munka földhányással folyik.

Mire e sorok megjelennek a napilapok utján már mindenki fog tudni a szerencsétlenségről,

mely ha most, miatta a gázforrás használhatatlanná válik, valóságos nemzeti szerencsétlenség lesz, megkezdik illetőleg folytatják-e az említett építkezést, nem tudom!?

Szász Ferencz.

Takarmányhiány — répalevél.

Az ország legnagyobb részében gyenge ezidén a takarmánytermés. Mivel pedig a nagy szárazság miatt a legelők is idő előtt kiszültek s a gazdák kénytelenek voltak korán megkezdeni a jószágok készből etetését: nagy az aggodalom, hogy tavaszra inséges viszonyok állanak be s a magas állat-árak is ösztönöznek az eladásra, úgy hogy a depekoráció újból egy hatalmas lépést tesz előre.

A legtöbb gazdaságban tehát — főleg mivel a kukoriczatermés is gyenge és a szár-hozam is csekély és kevésbé értékes — nagyon körültekintően kell takarékoskodni a tél folyamán a szálas takarmányokkal. Jó lesz tehát már most előrelátónak lenni és gondosan számba venni a takarmánykészletet, okosan kiszámítván, hogy meddig lesz elegendő a készlet és mi uton-módon lehet a hiányt fedezni a lehető legcsekélyebb költséggel s mindezek alapján megállapítani azt, hogy nem lenne-e ok- és célszerű a marhaállományt csökkenteni, illetőleg más vidékeken, ahol több takarmány termelt, telettetni.

Olyan takarmányszük éveket, mint az idej, a lehető legkisebb, önköltséges vasuti fuvardíjtételekkel kellene szállítani a szénát, szalmát és minden egyéb pót- és kereskedelmi takarmányokat az ország határán belül egyik vidékről a másikra és a telettetésre, valamint a telettetésre áthelyezendő és a hizlalásra szánt marhát és egyéb jószágot is a lehető legolcsóbban kellene szállítani a belső forgalomban. Ezzel az eljárással ugyanis meg lehetne előzni, hogy a gazdák elpocsékolják marhájukat, melyet kitelettetni nem tudnak. Szóval: okosan csökkentett vasuti szállítási díjakkal sok millió korona kártól lehetne megóvni a mezőgazdaságot és állattenyésztést. Csak az a baj, hogy a magyar kormány ezt nem látja be s nemcsak hogy nem reagál az ez irányban hozzá intézett kérdésekre, de sőt éppen most áll elő a tarifák emelési szándékával.

Egy pár takarmányszük esztendő kihuztam már az állatállomány apasztása nélkül s eközben szerzett tapasztalataim alapján állithatom, hogy a polyva és a törek füllesztésével és némi me-

robbant a szétágazó sodronyok alkalmazásával. A szétforgácsolt törzset aztán egy-kettőre szét-hasogatják s értékesítik fáját tüzelő anyag gyanánt. Ha a tuskót éppen akarják a földből kivettetni, azt összeláncsolják, hogy szét ne forgácsolódjék. De a dinamitózás legjobb sikert mutat akkor, midőn a kemény altalajt robbantják szét vele, mely se a vizet, sem a gyökeret nem veszi magába. Az ily talaj a legcsekélyebb szárazság idején kipörköldött s vegetációja csődött mondott. Ha meg a közepesnél több eső esett, a víz nem hatolhatván az altalajba; fennmarad, aztán elmosódván, magával ragadta a kis gyökeres növényt. Ily viszonyok között a hasznathozó gazdálkodás még akkor is kétséges volt, ha az aránylag sok munkát igénylő dry-farminggal igyekezett a gazda az altalajt feltörni. De szántással a vad altalajnak a felszínre hozatala meg szinte veszedelem a vegetációra, mely operáció nélkül lehetetlen a mély szántást végezni. Hát a dinamitnak az alkalmazása az ily talajnál valóságos Isten áldás, mert az altalaj a robbanás következtében össze-vissza töredezik, szakadozik, ám a növényzetre nézve mérges altalaj, azért

még sem kerül a felszínre. Jöhet aztán az eső, akár csak Noe idejében jött. Az átszagattott altalaj akár 5—6 lábnyira is képes lesz magába fogadni a csapadékot. Nem okozza az már növényzet kipálását, sőt ellenkezőleg a helyre állott capillaritás az égető nyár idejében eltető nedvességet szállít a gyökérzet részére. Az altalaj feltörésével tehát a feltalaj tápértékét is növesztettük, a gyökérzet mélyebben kapaszkodhatik az altalajba s a talajnak eddig mintegy lakat alatt tartott növény tápláléka a gyökérzethez hozzáférhetővé tétetett. Az altalaj lyukakat közönséges földfurókkal ássák meg minőket én Budapesten egy Andrassy-uti szerszámos boltban láttam. (Geittner és Rausch, Andrassy-ut 8. szám.) A lyukak mélysége 2—5 láb s 15—20 lábnyi sor, s lyuktávolságra vájják, melyekbe egy-negyed font lassu robbanásos dinamitot helyeznek s a lyuk betömése után villamossággal robbantanak. Stocktontól északra s keletre vannak errefelé az ugynevezett „hardpan“-os talajok, melyek alkalikus vizátnemesztő altalajt képeznek s eddig csapása volt a gazdának. Mai napság egy acre ily rossz talajnak dinamittal

törtető átalakítása 15—20 dollárba kerül, beleszámítva az anyag árát s a végzett munkabért. Mindezt persze „amerikai“ színben tűnik fel az óhazai gazdák előtt, de az itteniek igen természetesnek tartják. Az 1802-ben alakított E. J. Dupont de Nemours Powder Co. Ma a dinamitgyártást Wilmingtonban, Del. U. S. A. a tökély azon fokára emelte, hogy a látszólag félelmetes anyag nélkül a californiai gazda nem tartaná érdemesnek a gazdálkodást.

Az a gazdatársam pedig, ki bővebb tájékoztatást kíván ez ügyben, jól teszi, ha ír a nevezett cégnek, mely ingyen megküldi neki az igen ügyesen megírt könyvet: „*The farmers Handbook of Explosives*“, melyből látni fogja, szép képekkel illusztrálva, az amerikai gazda dinamittal hogy ülteti fái, vájja ki árkait, a kizsarolt farmot hogy állítja talpra, hogy csinálja országutját, alagesővez mocsaras területet, regenerál elvéhédtt gyümölcsöst. Sokat tanulhat a könyvből.

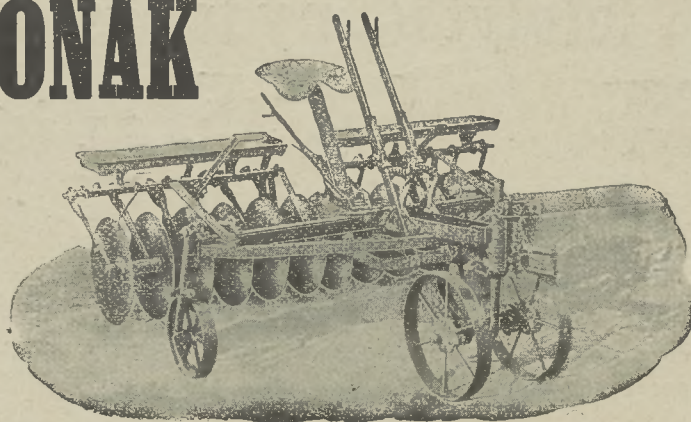
McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tarlóbuktatásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick TÁRCSÁSBORONÁT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

lasse adagolásával sok szénát és szalmát lehet megkímélni. Az egy napra szánt széna, szalma és tengeriszár szecsakázásával is megtakarítást érhetünk el, csak arra kell ügyelnünk, hogy valamiképp romlott takarmányt vagy szalmát ne szecsakáztassunk, mert ezen esetben többet prédálnak az állatok, mintha szálasan etetnők azokat és pedig azért, mert a szecsakázatlan szénából és szalmából, tengeri szárból a jó részeket könnyen ki tudja válogatni az állat. A szecsakát azonban a romlott részek egészen elrontják és elérhetetlenítik — és nem tudván a rossz közül kiválogatni a jót, azt is ott hagyja a marha.

Tapasztaláson alapuló számítással könnyen kiszámíthatjuk, hogy miféle takarmányokat szerezzünk be a takarmányhiány csökkentésére és lehető olcsó pótlására, és hogy esetleg nem lenne-e helyes az olcsóbb minőségű másod- és harmadosztályú gabonát, búzát és rozst is eladás helyett föletetni.

Saját káron okulva — határozottan állítom, hogy a szénavásárlás jár a legtöbb kockázattal, kivált ha csak kocsí vagy boglyaszámra lehet azt vásárolni. Nagy a csalódási esély így nemcsak a minőség, de a mennyiség szempontjából is egyaránt — s ez okból mindig szívesebben vásárolok korpát, vagy bármi más megfelelő kereskedelmi takarmányt, mint szénát. Ebből a nélkülözhetetlen szálás takarmányból tehát sohase vásároljunk többet, mint a mennyi elkerülhetetlenül szükséges és beszerezni muszáj.

Nagyon súlyosbíttja a helyzetet és még érezhetőbbé teszi a takarmányhiányt, hogy a takarmányrépa-termés sem ütött be az idén, sőt a levél-termés sem volt elég bő, mert az esőzés erre is későn jött meg. Ahol mégis valahogy sikerült a répatermés és elég dúsz volt a levélkorona is, ott nagyon ajánlatos és helyénvaló lesz a kiszedés előtt összegyűjtendő zöldtömeget bevermelni, mert az így elkészített erjesztett takarmánnyal sok másféle takarmányt lehet elég jól és olcsón is pótolni. Hasonlóképpen nagyon jó kiegészítő a bajból az is, ha a cukorrépa fejét és leveleket vermeljük és tesszük el a télire. Nagyon érdekes utasításokat közöl erre nézve a „Fühling's Landw. Ztg.“, tanítva és leírva, hogy a cukorrépanak a gazdaságban visszamaradó hulladékaikat hogyan és mi módon konzerválhatjuk és értékesíthetjük.

A cukorrépa-termeléssel együttjáró és az egész mezőgazdaságot érdeklő közvetlen és közvetett előnyöket már mindenki tisztán és jól ismeri. Éppen ezért igyekezni kell a termelés útjában álló akadályokat elhárítani s ezzel a termelés folytonosságát biztosítani. Ezt pedig főként azzal érhetjük el, ha egyrésztől igyekszünk a termelési költségeket apasztani és másrésztől, ha a termeléssel járó jövedelmezőséget fokozni is tudjuk. Ez utóbbit célul szolgáljuk a cukorrépatermelés hulladékainak — a leveleknek és fejeknek — jobb értékesítésével. Kérdés itt csak az lehet, hogy van-e olyan számottevő értéke a leveles fejeknek, hogy érdemes azok konzerválásával vesződni?

Az újabb elemzések szerint a szóban levő növényrészek összetétele nagy átlagban a következő:

tápláló fehérje anyagok . . .	1%
zsír	0.2%
nitrogénmentes vonatanyagok	4.6%

Ezekkel a számokkal kalkulálva és feltéve, hogy egy kat. holdról 100 métermázsza leveles répafejet kapunk (körülbelül feleannyit, mint répát), kitűnik, hogy egy kat. holdról 100 klgrm tápláló fehérje anyagot, 20 kg. zsírt és 460 kg. nitrogénmentes vonatanyagot kapunk állatállományunk számára, vagyis körülbelül annyit, mint amennyi tápanyag 600 kg. borsóban vagy búkkönymagban foglaltatik. Az egy kat. holdról be-

szerezhető cukorrépa-hulladék tehát circa 100 koronát föltétlenül megér, mert métermázsánként 1 koronával számított ár ma éppen nem mondható magasnak.

Nagy baj az, hogy csakis azok a gazdaságok etethetik föl összes répafejet készletüket nyersen, zölden, amelyek kevés cukorrépát termesztenek. A legtöbb helyen pedig csak alig $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ része a készletnek etethető föl zölden, takarékoskodó etetést tételezve föl és azt is, hogy ügyelünk állataink egészségére. Mert ha nagy adagokban rakjuk ezt a takarmányt a jászolba, vagy ha a levélkupacokra bocsátjuk a marhákat: így nagy részét maguk alá tapossák és elposcsékolják a takarmánynak — és amelyek mohón falják és telezabálják magukat felfúvódhatnak és könnyen megbetegszenek, kivált, ha már dörzsöltek vagy fagyos a zöldség, avagy már sok romlott van köztük.

A levelek ugyanis sok oxálsavat tartalmaznak — néha 8—10%-ot — és ez az oka, hogy a megbetegedetteknél vese- és agybántalmakat, a szív működésének és a csontozatnak elgyengülését lehet sűrűn észlelni; szelidebb esetekben csak a tej elapadása, az élősúly tetemes csökkenése árulja el a rosszullétet. Önként érhető tehát, hogy mihelyt valami bajt észlelünk, azonnal be kell szüntetni a répafelet etetést, vagy a lehető minimumra redukálni az adagot, mert különben erős hasmenés, sőt vérhas léphet föl és annyira lerongálódik a marha, hogy hosszú idő multával sem javul fel, ha ugyan el nem pusztul, mert ez is könnyen megeshetik. Kitűnik tehát az elmondottakból, hogy a leveles fejet és répafelet czélszerűbb csak kisebb adagokban etetni, lehetőleg nem adva többet 20 kg.-nál egy nagy állatnak.

Ezenkívül ügyeljünk arra is, hogy mindig kapjanak elegendő szálás takarmányt is a marhák a répafeleten kívül és nem kell tőlük az erőtakarmányt sem sajnálni, kivált ha fejőstehenekről van szó, mert különben nagyon hig lesz a tej, a vaj pedig kemény és törékeny. Jó lesz továbbá, ha arra is ügyelünk, hogy jól fejézzék le a répát; ezzel sokat nyer a leveles fejek tápláló értéke, anélkül, hogy a gyárba kerülő répa értéke csökkenne, mert a fejek 2—3 százalékkal kevesebb cukrot tartalmaznak a répa többi részénél és leve sötétebb színű, miért is nehezebben tisztítható.

Ahol nagy mennyiségű leveles fej gyűl össze a cukorrépa kiszédése után és szűk a takarmánykészlet, ezzel a nem megvetendő takarmánnyal érdemes a gazdának okosan takarékoskodni. A nyersen etetés nem helyesíthető, illetőleg korlátozandó és csak annyit etessünk, amennyit — az elmondottakra ügyelve — állatainkkal föletetni lehet és tanácsos, — a készlet többi részét pedig vermeljük el és savanyítsuk be. Igaz, hogy a bevermelésnél néha a készletnek tetemes része kárba vész, de viszont a jól elkészített ezen savanyú takarmányt az állatok nagyon szeretik és tőle bajuk sem lesz. Ennek a ténynek az a magyarázata, hogy a savanyítás közben az oxálsav tekintélyes része eltűnik a levelekből s ezzel ártalmasságuk nagyon csökkenik.

A bevermeléssel jó takarmányt készíthetünk, ha ügyelünk, hogy a levelek előbb kellően megfonnyadjanak, hogy a verembe lehetőleg tisztán rakassanak és ha gondoskodunk arról is, hogy a veremben összegyűlő lé eltávolodhassék. Kísérletek igazolják, hogy legjobb a leveles fejeket 4—6 napig a kupacokban fonnyadni engedni, esetleg egy párszor átvilágzva a kupacokat az elpárolgás előmozdítása okából. Ily módon a nedvesség 40—50 százaléka eltűnik s ezzel biztosítva van a jóféle bor- vagy ecetsavas erjedés, a kívánt savanyodás feltétele. Az egészen nyers,

80 százaléknál is több nedvességet tartalmazó levelek azonban tejsavas erjedésbe mennek át a veremben és ettől esetleg egészen is elromolhat a verem tartalma.

A fonnyadás alkalmával már megindul bizonyos vegyi folyamat a levelekben, aminek az oxálsav megkevesbedése a következménye s a veremben lefolyó erjedés is kevesbiti az oxálsav mennyiségét. Hogy a leveles fejeket lehetőleg tisztán hordhassuk a verembe, a felrakás előtt jól ki kell rázni a földet, aminek persze csak száraz időben van némi eredménye. Említésre méltó, hogy Németország néhány cukorrépa gazdaságában kimosni szokták a leveleket erre a célra berendezett szűrőfenékekkel ellátott medenczében.

Legegyszerűbb és leghelyesebb módja a bevermelésnek, ha alkalmas helyen, lehetőleg lankás felülettel, negyed méter mélyre kiássuk a földet a szükség szerinti hosszú és széles helyről és ebbe a verembe hordatjuk és rakatjuk fel kazalba a megfonnyadt leveleket, a kihányt földdel kellő vastagon befedve a levélkazlat. Lankás oldalon levő verem fenekét kissé lejtőzve készítjük és a kiszivárgó lé levezetésére megfelelő nyílást hagyunk. Sik helyen készített verem fenekét egyoldalra szintén lejtőzve vesszük, hogy a levelekből kiszivárgó lé a verem valamelyik szegletében kiásvott gödörben összegyűlhessen.

A beföldelt kazal néhány nap multával fölmelegszik s megindul az erjedési folyamat, mely abban az esetben savanyítja meg legjobban a leveleket, ha a hőmérséklet 50 C foknál föllebb emelkedik néhány fokkal. 2—3 hónap multával már etethetjük a kazal tartalmát, amely jól beföldelve akár 2—3 évig is eltartható — és pedig jó minőségben. Nagy adagokat a savanyított levelekből sem szabad etetni; 10—15 kg. egyjárom marhának teljesen elég. Fejős tehénnek és vemhes állatnak, valamint szoptatósnak lehetőleg ne adagoljuk, vagy pedig nagyon kicsiny, csak pár kg.-os adagokban.

Legujabban a leveles répafejek szárításával foglalkozik már néhány németországi répagazdaság s ebben az irányban végzett költséges és hosszas kísérletek mellett tanuskodnak, hogy a szóban levő takarmány jelentős szerepet játszik a mezőgazdasági állattartásban. A szárítás nagy előnye főleg abban áll, hogy az oxálsav-tartalom a minimumra csökken a meleg hatására, anélkül, hogy a cukortartalom megváltoznék. Szárított répafelelekből nagyobb adagokat is lehet etetni s figyelemreméltó körülmény az is, hogy a szárított répafelet állítólag jobb takarmány még a szárított répaszeletnél is.

Nagy Dezső.

Az orvosi növények természetéről.

Irta: Dr. Rodiczky Jenő.

A Ziliz.

A közönséges vagy macholaziliz (Althea officinalis L.) egy már a régi korban is nagy becsben állott gyógyító fü, melyet Dioskorides Althaia néven említ. A görög althos (ἄλθος) szó jelentőségű gyógyszer, a latin officinalis jelzi, hogy gyógyszerárban használgák; és valóban a ziliznek nemcsak levelei, hanem gyenge virágos hajtásai, de leginkább gyökere, igen keresett drogcikkek.

A növény, melyet fehér mályvának is neveznek, németül szintén különböző néven ismeretes, mint Eibisch, Eibich, Sammetpappel, Heilwurz, Hüffwurz, Weispappel, Ungersch, Krud, Theewurz stb. francia neve: Guimauve.

Ezen, hazánk nedves rónáin elég gyakori évelő növénynek szára felálló, 100—125 cm. magas. Szivszerű vagy tojásdad levelei mindkét felül molyhosak, egyenetlenül bevágottak, az alsók öt, a felsők három karélyuak, taplószerűek, pu-

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hirneves füsteső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szenet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám.

Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91—21. Telefon 91—21.

hák. Szinre nézve fehéres-zöldek. Szagtalanok és mézga izűek. Virata fehér, piros színbe játszó. Apró virágai kisebb-nagyobb fürtökben vannak a száron elhelyezve. Virágzásának ideje júniustól szeptemberig terjed.

Gyöktörzsének gyökerei egyszerűek, hengerdedek, hosszúak, mintegy ujnyi vastagok.

Mint már említém, főleg a gyöktörzsének hasznosítása végett termesztik most, kivált a a bajor Nürnberg és Schweinfurt; továbbá Erlangen és Forchheim körül, úgy szintén Jena táján.

Mióta egy droguistánk az országos magyar gazdasági egyesületnek ingyen kiosztás végett több ezer gyökér-dugványt ajánlott fel, egyesek nálunk is foglalkoztak művelésével. Egy nagyobb telep volt többek közt Pomázon.

A ziliz legjobban kedveli a humusban gazdag, mély rétegű közepes kötöttségű és nyirkos természetű talajt. A szárazságban szenvedő nem való neki, mert itt a gyökere rosszul fejlődik és nagyon elfásodik. A talajnak mély megművelése iránt felette hálás.

Magról oly módon neveljük, hogy a magvetés porhanyós kerti földben április végén, május elején eszközöljük s az így nevelt rászákát, ha már 4—6 levelet hajtottak, állandó helyükre kiültetjük.

De megfelelően előkészített talajban közvetlenül is eszközölhetünk fészekvetést.

Szaporíthatjuk végül gyökéshajtásokból is, minek előnye abban áll, hogy a ziliz rövidebb idő múlva hasznosítható.

A rászák vagy gyöktörzsek kiültetését 60—80 cm-teres kötésben eszközöljük, mely esetben a talaj jobb kihasználása végett a sorközökben kapásokat — burgonyát répát, káposztát, fejes salátát stb. — természetünk, mi azért ajánlatos, mert a magasra növe ziliz a földet nem igen árnyékolja s a kapások azon időközben jövedelmeznek, míg a gyökerek kiásásához fog-nánk, mi az ültetéstől számítva csak 2—3 év múlva következhetik be kellő eredménnyel.

A ziliz-telepet nyáron át szükség szerint kétszer háromszor kapáljuk. A levelek és gyengehajtások szedését virágzása idején foganatosítjuk. 7 kiló zöld levélből 1 kg. száraz árut várhatunk, melynek q-ja, minőség szerint 16—20 30 K-ért adható el. A „flores et herba altheae“ összevagdálva a francia „quatre fleurs“ thea alkatrészét teszik. A zilizthea különben nálunk is nagy kedveltségnek örvend.

De különösen keresett ezikk a ziliz gyökere (Radix Altheae), mely a kereskedésbe rendszeren lehamozva és gyakran széthasítva is szokott jutni. Sajátságos szaga és kellemetlen mézgas izű. Szinre fehér vagy fehéres, kívül nem ritkán hosszában barázdás s rajta a lemetszett rostos-kék barna helyei láthatók. Akár a vadon tenyésző, akár a termesztett növény hasznosítását célozzuk, a gyökérásást lehetőleg száraz időjárás mellett teljesítsük; még pedig vagy tavasszal mielőtt újból kihajtott volna, vagy ősszel. A kiszedett gyökereket a ráragadt földtől gondosan megtisztogatva 3—4 hosszhasábra

szétvagdadjuk és napos helyen ponyván szárítjuk: 4 kg. nyers gyökérből 1 kg. száraz áru nyerhető, melynek q-ja lehamozva kellő minőség mellett 40 K-án, sőt 60 K-án is értékesíthető. A szárítás nagy gondot igényel. Gyakori forgatással akadályozzuk meg a gyökerek megpuhulását s ha alkalmunk van szárítsuk meg a gyökereket mesterséges módon gyümölcs vagy katángaszalóban. A vele járó költség és fáradtság megtérül a jobb piaci árban. Az elsőrendű árut kivált Franciaország részére előszereteti áron is vásárolják.

A ziliz-gyökér többféle hasznosításából itt csak azt akarom még fölemlíteni, hogy a „Pasta Altheae“ igen kedvelt háziszser; a curcumagyökér, disznózsír és viasszal készült sárga zilizkenőcs szintén kedvelt gyógyszer.

KÖNYVISMERTETÉS.

Megjelent a Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár. *Ez előtt ötvenkét évvel indította meg boldogult Kodolányi Antal az első magyar »Gazdasági Zsebnaptárt«, hat évvel előzve meg a wieni Hugó Hirschmann Taschenkalenderének kiadását.*

Ezidőszereint a »Gazdasági Lapok« szerkesztősege (Budapest, IV., Muzeum-körút 7.) teljesen átdolgozta s kibővítette e naptár tartalmát, hogy a jelenkor kívánalmainak tökéletesen megfeleljen. Már a naptár külalakja is újítást mutat fel, amennyiben gazdagabb beltartalma daczára — a papírosnak célszerű megválasztása folytán — sokkal vékonyabb s így könnyebb is az eddiginél miért is tényleg zsebben hordhatóvá vált.

Változáson mentek keresztül az ez idei naptárban a hold kelte és nyugtának rovatai, a vadászati tilalmi táblázat mellé a halászati csatoltatott, a mértéktáblázatok újonnan a gyakorlatnak megfelelően, ugyiszintén a pénztári napló próbafeljegyzési és hizóállatok próbamázslási jegyzékei is átdolgoztattak.

Teljesen újak: a kamatos kamattábla, a magvak hektolitersúlya, a postai, sürgöny és zónadijszabások, az ércpénztábla és méterátszámítási táblázatok.

Jelen évfolyamot még az alapító Kodolányi Antal és a kezdeményező munkáját folytató, immár szinte néhai Ordódy Lajos sikerült arcképe díszíti.

Mindezen tetemes s költséges javítások s bővítések daczára is a naptár ára az eddigi maradt 2 K 80 fillér, ajánlott küldéssel 3 K 25 fillér, utánvétellel 3 K 45 fillér. Kapható: a »Gazdasági Lapok« kiadóhivatalában (Budapest, Muzeum-körút 7.)

Über den angeblichen Einfluss des Steppenklimas und Steppenfutters Bocharas auf das Zustandekommen und die Erhaltung der Karakullocke. Von Hofrat Dr. L. Adametz, o. ö. Professor der k. k. Hochschule. Wien, 1911. u. 8 r. 69 o.

Dr. Adametz Lipót, a fennebbi kissé hosszadalmas czim alatt igen érdekes tanulmányt írt arról az épp oly sokat, mint hol felületesen, hol célzatosan tárgyalt kérdéstről, vajjon számíthatunk-e arra, hogy a karakuli juh kellő sikerrel meghonosítható-e Európában?

Igen gondos mérlegelésével az ez irányban rendelkezésére álló anyagnak, a bécsi gazdasági főiskola tudós tanára következtetéseit az alábbiakban összegezi:

Sem Bocharának, sem Kievanak sivatag-klimája ninesen szemmel látható befolyással a karakuli báránypőr jellegzetes fürtalakulására. Épp oly kevésbé bizonyítható be, hogy az európai klíma kellő tartás és észszerű takarmányozás mellett káros befolyással volna a tisztavérű karakuli juhok eredményes tenyészthetőségére. A báránypőr sajátságos fürtalakulása oly fajtatulajdonság, melynek a szövetek meglazulása valószínűleg okozója, mint a milyen intenzív domesticatio eredményez. A sajátságos fürtképződésre irányult gondos tenyészválogatás fokozhatta ezt a sajátságot. A terhes anyajuhoknak inséges táplálkozása, nem hogy kedvező befolyással volna az ellendő báránypőr bundácskájának minőségére, sőt szerző tapasztalatai szerint azt károsan befolyásolja; épp úgy, mint bármely kóros állapot. (Strongylus Cachexie). Szintugy valószínűnek tartja a szerző, hogy minden az állatok gyorsan fejlődésére, illetve a hus-irány-

tenyésztése a kedvező fürtalakulására csakis káros kihatással lehet. A nemes fürtalakulásnak legjobb biztosítója az ösztövért testalak és a finom, ruganyos köztakaró. A prémkereskedők itéletét valószínűleg az téveszti meg, hogy az európai származású bőrökből ez időszerint természetesen csak a selejtjét kaphatják kézbe. Azonban nedves és különösen nedvesen hideg európai országokban a meghonosodás nagyobb nehézségekbe ütközik mint azt sokan a szakirodalomban felsorolt adatok után föltételezni hajlandók. De az eredményes meghonosulásnak legveszedelmesebb zátonya a több strongylus féreg okozta kórság tekinthető.

Legkedvezőbb kilátásai volnának ezen oly értékes prémbőr fajtának, úgy éghajlat, mint legelőminőség tekintetében a magyar Alföld homokvidékein. Pl. Kecskemét környéke, azonföül Ausztria Karszt vidékein.

Szerző végül arra konkludál, hogy Dalmácia gazdasági feljofodásának egyik legjelentősebb eszköze a karakuli juhok behozatala lenne.

R.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. *Őszi vetések talajfelületének simára söprűzése.*

Kezdő gazda vagyok, de azt olvastam egy szakkönyvben, hogy az őszi vetéseket rögzösen kell hagyni, míg vidékünkön a kiszáradt mind seprőboronával egészen simára szokták azok felületét művelni; most már szeretném tudni melyik eljárás jobb? Kérek szives felvilágosítást tapasztaltabb gazdatársaimtól. *Egy kezdő.*

Kérdés. *Meddig kell a borjunak abrakot adni?*

A borjukat mind fel akarom nevelni bonyhádi tehenészetemből, szeretném azonban tudni, hogy abrakot mily korig szükséges adni a tinóknak s meddig az üszöknak, mert azt ugy is tudom, hogy eladásra szánt bikaborjúnak kell zabot adagolni, míg csak meg nem veszik.

L. I.

Kérdés. *Fertőző hüvelyhurut gyógyítása.*

A kezelésem alatt álló tehenészetben a fertőző hüvelyhurut lépett föl, s gyógyszerül az állatorvos Bissulin kupokat rendelt.

Kérem gazdatársaimat a fönti kezeléssel elért eredményekről és annak mikénti és hányszori használatával értesíteni, meg jegyezve azt is, hogy járt-e ezen gyógykezelés elvetéléssel.

Sch. R.

Kérdés. *Szőlővenyige alkalmas-e takarmányozásra?*

A mostani takarmányozásunk időben mindenhez kapkodunk, így még az elaprózott szőlővenyige feltakarmányozása is tervbe vétetett, de mielőtt egy venyigezuzógépet vásárolnánk, kérem gazdatársaimat, valjon kifizeti-e magát ily befektetés ott, hol 100 kat. holdnál több szőlő van s tényleg etethető-e marhákkal a tépett venyige, vagy csak alomnak használható?

G. K.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek második sorozata folyó évi szeptember hó 27-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

BOLINDER nyersolajmotorok
nyersolajlokomobilok

csak
SZABÓ EMIL ÉS TÁRSA czégnél

Budapest, VI. Teréz-körút 46/L. G.

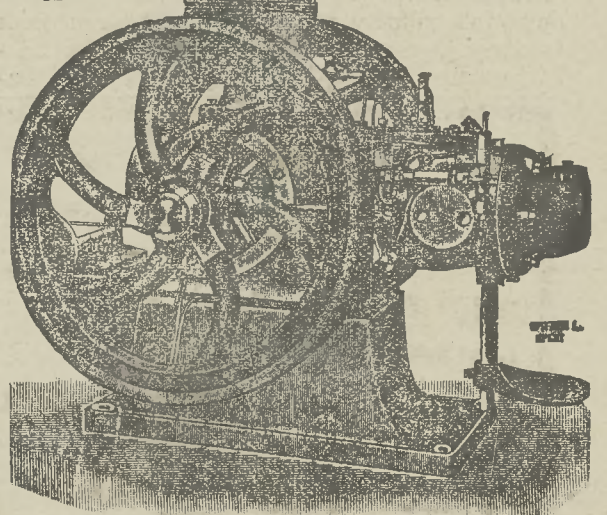
kaphatók.

Sürgönyozim:

SZABÓÉK.

Telefon: 76—48

182—50.

ARJEGYZEK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Felelet. A gazda kártérítése hizómarhánál, czimü kérdésre.

A szavatosság elbírálásának két szempont jön figyelembe mint kiinduló pont. Első sorban, ha peres esetekben szavatossági főhibákról van szó, mint jelen esetben tüdővész (tuberkulózis) így ha a törvény által megállapított szavatosság határidő ez esetben 30 nap még le nem tellett és ezen időpont folyamán indított meg a kereset, avagy történt felszólamlás a vevő részéről, úgy szavatossággal tartozik az eladó. Jelen esetben azonban, ha tanuk jelenlétében történt az eladó részéről azon kijelentés, hogy szavatosságot nem vállal és ebbe a vevő beleegyezett úgy kártérítésre igénye nincs. Legelső sorban a kérdés ezen oldala fentartandó, bizonyítható-e esküvel, két tanu által, hogy nem vállalt szavatosságot. A másik kiinduló pont pedig az, hogy az eladó szavatol mindazon hibákért, melyek az állatban már jelen voltak az eladáskor, de a melyeket laikus ember, fel nem ismerhet. De ez a tétel is csak akkor áll fenn, ha nem történt kikötés arra nézve, hogy nem vállal felelősséget. Ez esetben az is megkönnyíti a helyzetet, hogy a vevő mint marhakereskedő, tehát a kinek ez a kenyer keresete nem tekinthető laikus embernek, vagyis jobban mondva olyannak, a ki a hizóállatokat nem tudná elbírálni. Az állatorvos vasuti szakértői szemléje se pro se contra nem bír befolyással az ügyre, mert a vasuti szakértő működése csak arra szorítkozik, hogy rendszeti szempontból nincs-e a szállításnak akadály, nem-e forog fenn oly betegség (száj- és körömfájás), mely széthurezolható lenne. Az eset teljes tárgyilagossá elbírálásához szükséges volna ismerni a Wienben felvett hivatalos bonczolási jegyzőkönyvet, a mi az azonosságra nézve is fontos volna, mert hisz még az is kérdéses, hogy tényleg az eladó, tansportjából származó két ökör koboztatott-e el. Részemről az esetet egy kissé furcsának találom, mert oly nagy foku gümőkorbán szenvedő állat, mely oly beteg, hogy elkoboztatik, nem tud meghizni. Hisz a tüdővész sorvasztó betegség, mely még mesterséges hizlalás esetén is vajmi ritkán javul. Az egész szervezetre kiterjedő tuberkulózis teljes leromlásra vezet, ott hiába a táplálás legfeljebb feljavul, de meg nem hizik. Szakemberek részéről s husvizsgálati rendelet szelme szerint is a tuberkulotikus állatok husának elbírálásánál ugyanis nagy súly helyeztetik az állat kondíciójára és ettől tétetik függővé egyrészt az elkobzás mérve. Ha nincsenek jelen az elbírálás alkalmával friss gümők, ha a lép nem düzzadt, ha több szervre szorítkozik is a gümők, de a görcsök elmeszesedettek vagy elsajtosodtak, de az állat tápláltsága kielégítő, ezt a szakemberek szavatossági esetnek nem minősítik, mert vágóállatoknál a szavatosság fenn nem forgását egyedül a husvizsgálat dönti el.

Ha kérdést tevőnek van két megbízható, nem érdekelt tanuja, a kinek esküjére feltétlen lehet építeni és ezek készek eskü alatt vallani, hogy határozottan történt kikötés, hogy semmiféle szavatosságot nem vállal, *úgy semmi esetre se tartozik kártérítéssel.* Ha az nem történt, úgy tessék kikérni a vonatkozó bonczjegyzőkönyvek *hiteles* másolatát, azt szakemberrel felülbíraltatni, a ki majd véleményt mond ezek alapján. De még ez esetben is kizártnak tartom a szavatosságot, mert *hizott* állat nem kobozható el egykönnyen gümőkori miatt. Hasonló esetekben gyakorlatomban a vevő *ugyancsak pervesztes lett.*

Ezeket figyelembe véve és mérlegelve tessék most már dönteni a kártérítésre, akkor is még idő lesz, ha a bonczjegyzőkönyveket az esetleges per folyamán az állatorvosi főiskola felülvizsgálta és úgy döntene, hogy a bonczolási jegyzőkönyvek alapján tartozik kártérítéssel, de akkor is kérdés, hogy a tanuk vallomása, a felmutatott mázsálási könyv, a melyből a hizás előrehaladásának módja megállapítható nem-e az eladó javára döntenek. Megbízható tanácsadáshoz természetesen az összes körülmények ismerete volna szükséges.

Dr. Kukuljevic József.

Felelet. Takarékoskodás az alomszalmával, czimü kérdésre.

Ha kevés az alomszalma akkor használjunk fel alom gyanánt mindazt, mit alkalmasnak vélünk p. o. homok, föld, komposzt, hamu, fűrészpör és forgács, salak, falomb, falevél, apró fagyalyak, vekony rözse, vessző, por-féle, nád, káka, sás stb. vízi növény, repcse szalma s a magnak hagyott takarmányfélék kemény szal-

mája, így a here, luczerna, esparsette, bükköny, borsó szalma, még a mag répaszára, a krumpliszár, csicsóka- és mákszár, sőt a czirókszár is; de még a levelek lerágása után a jászolban visszamaradt kukoricaszár (izék) szinte jó; hol pedig szőlő van, ott a vennyige is alkalmas. Természetes legjobb alom volna a tépett turfa, de hol a tőzeg drága, mert messziről hozzák, ott erről beszélni sem lehet. Csakhogy a kemény fekhelyet sem akarja kérdésttevő állatai részére megszerezni, hanem az eddig szokásos puha aljat kívánna számukra biztosítani s tisztaságukat is lehetőleg megóvni, ezt pedig csakis úgy éri el, ha fent jelzett almokat alapul (alul) elteretve, vastagabb rétegben, följük tegyünk tiszta alomszalmát, mely a tisztaság s légység megóvására szolgáljon. De hogy ezt a szalmát se pazaroljuk nagyon vigyázzunk, hogy be ne piszkolódjék t. i. tartsunk egy gyereket az istállóban, ki lapáttal vagy trágyavillával felszerelve ügveljen arra, hogy a mint egyik állat ürülékét kibocsátja azt azonnal elvigye és egy talicskára tegye s ha a talicska tele van, tolja ki a trágyatelepre. Ily módon nem sok szalmát használunk alomra. Hogyha a kemény alompóanyagokat felaprózzuk vagy széttepetjük szecska-vágóval vagy szártépgéppel, avagy venyegezőgéppel, akkor már csak maguk is elég lágú fekhelyet adnak s a szalmatakaró egészen vékony lehet s így még többet takaríthatunk meg szalmánkból. A szalmakazalakat gondosan rakassuk össze, hogy be ne ázzanak és ne korhadjon el az alom egy része, ez a kis költség, mibe a megülledett kazlak újbóli gondos kijavitása és ellátása éles élű tetővel kerül, gazdagon megtérül az alom használhatóságával.

Ismerek egy gazdaságot, mely ezeket költött azelőtt alomra s mióta kazlait rendbe tartja, egy fillért sem. A burgonya s répa kazlak és polyvarakások befödéséről lekerült szalma s a szériuskert összegerehlyezésével nyert hulladékok is jók alomnak, ha szárítva lettek *Fehér Zoltán.*

Felelet. Sörtörköly elvermelése, czimü kérdésre.

A sörtörkölyt, a mint nedves állapotban megérkezik a gyárból, azonnal el kell vermelní, mint a nedves zöld takarmányokat szoktuk, de tekintve e törköly drágább voltát gondosabban járjunk el s arra törekedjünk, hogy minél kevesebb menjen belőle veszendőbe, azért is ha nincsenek betonozott vagy falazott vermeink, a verem fenekére s oldalfalaira tegyünk mintegy 10 czm. vastagon jó száraz tiszta, egészséges szalmát. Tetejébe szinte szalmát rakjunk s csak erre a nyomtatékul szolgáló földet. Kinek elég deszkája van, még jobban teszi, ha szalma burkolat helyett ezt használja, legkivált a tetejére. Keverni rendszerint nem igen kell a takarmányt, de hogyha tulnedvesen kerülne birtokunkba, nehogy a nyomás következtében belőle kijövő víz a verem fenékben állva, elrontva az alsó réteget, tanácsos lesz legalább annyit szecskaival vagy polyvával keverni. A mennyi tulságos nedv felszívására elégséges lesz. *Fehér Zoltán.*

Felelet. A téli saláta termesztése, czimü kérdésre.

A téli saláta magját augusztus közepén, de legkésőbb augusztus végén el kell vetni palánta ágyakba, ügyelni kell azonban arra, hogy tul sok magot ne vessünk a földbe, mert a palánta igen sűrűn fog kelni s vékony, hosszúra fölnyult esenevész marad, sőt, ha tulsűrű, miután nincs elég levegője, le is rohad. A palánta ágyakat szorgalmasan kell öntözni s mivel az éjjelek már ilyenkor hűvösek, a reggeli öntözés előnyösebb az estelinél. Az így nevelt palántákat október első felében, de mindenesetre október végeig ültessük ki. Minél hamarabb ültetjük ki a palántákat, annál inkább megerősödnek azok az őszi folyamán s annál könnyebben daczolnak a tél viszontagságaival.

A palántákat frissen fölásott, inkább kötött, mint laza talaju földbe ültessük. Legalkalmatlanabb a homokos föld. De nem szabad a talajnak frissen trágyázottnak sem lenni, mert a saláta ezt nem szereti s a frissen trágyázott földben kiég. A növényeket egymástól 30—35 cm. s ugyanilyen sőtávolságra ültessük. Ha elültetés után bőségesen megöntöztük, úgy többször nem kell azt sem az őszi folyamán, sem a következő tavaszon megöntözni, épen ezért nagyon kifizeti magát nagyban termesztése, hisz nagyon kevés gondozást igényel s e mellett tavasszal igen keresett s igen jól értékesíthető czikk.

A salátát szalmával, falevéllel stb. szokták ugyan némely vidéken betakarni, azonban ha a

a takaró vékony nem ér semmit, vízont ha vastag, a növény megfullad alatta. Legjobb azokat teljesen takaratlanul hagyni. Ha a palántákat elég korán kiültettük s azok eléggé megerősödhetek az őszi folyamán, úgy könnyen daczolnak azok a tél hidegével sőt még a száraz fagyot is kibírják. Én sohasem takarom be a téli salátát semmivel s a legkedvezőtlenebb esztendőben se vész ki több 5%-nál, a mi elenyészően csekélység; azonban mindig van akkora a szabadföldben ehető salátám, mire a helybeli kertész melegágyban nevelni tud. A siker titka, hogy őszi korán, még október elején kiültetem a palántákat.

Téli salátának minden fajta, tehát a nyári fajták is alkalmasak, azonban a sárgás, még inkább a barnás színűek legjobban állják a telet.

Balogh Bálint.

Kifogyott lappéldányok.

Előfizetőinknek szíves figyelmeztetésül, hogy ez idei 1911. évi lapszámainkból a 9., 10., 19., 21., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35. és 36. példányok teljesen elfogytak és felszólamlások ezek megküldése iránt tekintetbe nem vehetők.

HIREK.

Gyászhir. Özv. Fehér Edéné, szül. Kondits Etelka, október hó 31-én Galánthán elhunyt. A boldogult néhai Fehér Ede Eszterházy Béla urad. számtartójának özvegye, Fehér Zoltán jószágfelügyelőnek, jelenleg lapjaink társszerkesztőjének édes anyja volt. Nagy részvét nyilatkozott meg elhunytakor és nagyszámu gyászoló közönség kísérte ki az elhunytat f. hó 1-én utolsó útjára a galántai temetőbe. Áldás és béke lengjen porai felett.

A gazdasági képviseletek és az államvasuti tarifaemelés. Károlyi Mihály grófnak, az OMGE. elnökének vezetésével az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtóbizottsága, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, az Országos Iparegyesület, a Magyar Gyáriparosok Szövetsége, az Országos Kereskedelmi Egyesülés, valamint a Magyar Gazdaszövetség *Beöthy* László kereskedelmi miniszternek az államvasuti személy- és árudij-szabás tervbe vett felemelése tárgyában együttes fölterjesztést nyújtott át. A fölterjesztés az expozé alkalmával tett pénzügyminiszteri nyilatkozatból kiindulva megállapítja, hogy ezzel a nem szerencsés megoldási tervvel szemben, mely az államvasutak jövedelmezőségének emelését célozza, a gazdasági érdekeket képviselő szervezeteknek állást kell foglalniok. Fontos nemzetgazdasági érdekek szólnak a terv ellen, a mely egyaránt súlyosan érinti a Kelet és Nyugat felé irányuló kivitelt. De fontos pénzügyi okok is támogatják a gazdasági érdekképviseletek tiltakozását, mert a tervbe vett emelés az osztrák és vámkülföldi köteléki díjszabásokban csak hosszabb idő múlva volna keresztül vihető s attól is lehet tartani, hogy a megdrágított tarifa idegen vasutak vonalaira s a vízi utra fogja terelni a forgalmat és így kétségesse válik az emeléshez fűzött bevételi többlet. Legfontosabb ok, a mely ellene szól a tarifaemelésnek, az Ausztriához való viszonyunk. Ausztria árudijszabását a mult évben úgy reformálta, hogy annak éle Magyarország ellen irányul. Devalválja mezőgazdasági termelésünket. Mintegy vámokat állít föl a nyugoti határállomásokon s ezzel szemben azokat a tarifális ellenintézkedéseket, melyeket a magyar gazdasági élet főbb érdekképviseleti szervei szükségesnek tartottak, az államvasutak mind- eddig életbe nem léptették, sőt az erre vonatkozó fölterjesztés is válasz nélkül maradt. Ezt a tervezett tarifareformot arra kellene fölhasználni, hogy az említett tarifális ellenintézkedések megvalósíttassanak. A fölterjesztés sérelmesnek tartja, hogy új intézkedés meglepetésszerűen foganatosíttassék a nélkül, hogy a tarifabizottság, a közlekedési tanács és az érdekelték meghallgattatnának. Ezzel a megoldással kéri az előterjesztés, hogy tartassék függőben a tarifaemelés mindaddig, míg a törvényes forumok és az érdekelték nem nyilatkoztak. *Beöthy* László kereskedelmi miniszter biztosította a küldöttséget legmesszebbmenő jóakarataról és megígérte, hogy a kérdést behatóan tanulmányozni fogja és az érdekeltségek meghallgatása nélkül a tarifaemelés életbeléptetni nem fogja.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület Bánffy Ernő báró elnöklésével most tartotta a nyári szünet után első ülését, melyen titkár bemutatta a földmivvelésügyi miniszter választát az egyesület állandó évi segítségét kérő fölterjesztésére. A válasz, hivatkozással az egyesületek által támasztott nagy igényekre és a fedezet hiányára, tagadó. Többek hozzászólása után megbízták az elnökséget, hogy újólaj irjon fel e tárgyban a földmivvelésügyi kormányhoz annyi- val is inkább, mert a tavalyi fölterjesztés meg- tételére éppen a földmivvelésügyi kormány szó- litotta fel az egyesületet. Több apró ügy elinté- zése után Bánffy Ferenc báró indítványára kimondotta a választmány, hogy az 1910. évi VI. t.-c. 12. §-a által rendelt földgázszolga- ltatásra vonatkozó részletes szabályok sürgős meg- állapítása és életbeléptetése tárgyában fölírnak a pénzügyminiszterhez. Egyhangulag tiltakozik az egyesület a montenegrói szerződés jóvá- hagyása és az argentinai husbehozatal megenge- dedése ellen, ezzel kapcsolatosan melegen pár- tolja a pozsonyi kiviteli hízómarhavásár eszmé- jét. A Budapesten tartandó tojástözsde-értekez- leten képviselteti magát az egyesület. A fogarasi dohánybevéltási hivatalhoz gazdasági szakértő- nek Kovács Béla egyesületi tagot jelölték ki, majd Sipos Gábor javaslata alapján elhatároz- ták, hogy fölírnak a kereskedelmi miniszterhez a gyümölcs- és szőlőszállítványok kiméletes vas- uti kezelése érdekében. Végül több új tag fölvé- tele után magáévá tette a választmány Lészay Ferenc alelnök indítványát a szarvasmarhák nagyon is elterjedt hüvelyhurutja elleni állat- orvosi óvintézkedések sürgős megtétele, a köz- ségi apaállatok szigorú vizsgálata és a szakértők tanácsainak kikérése tárgyában.

A Pozsonymegyei Gazdasági Egye- sület Pálffy Béla gróf elnöklésével tartott ülés- sön több folyó ügy elintézése után Horváth Jenő ügyvezető-titkár az egyesület svájci te- nyészállatimportjáról tett jelentést. Ezzel kap- csolatban javaslatot terjesztettek a vármegye közönsége elé az argentinai husbehozatal engedelmzése elleni állásfoglalás tárgyában, majd Pálffy István gróf szobrának költségeire 500 koronát ajánlott föl.

A Békésmegyei Gazdasági Egyesület tíz tag javaslatára rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyedüli tárgya azon indítvány volt, hogy a közgyűlés ne hagyja jóvá Pfeiffer István titkár dohánybevéltási biztossá történt kineve- zését. A közgyűlésen rendkívül nagy számban jelentek meg a gazdák. Az indítványozók meg sem kísérelték, hogy indítványuk elfogadásához hangulatot keltsenek, így a közgyűlés alig pár percnyi tanácskozás után jóváhagyta a titkár ki- nevezését.

Gazdaggyűlés Hódcsánon. A Délvidéki Föld- mivvelők Gazdasági Egyesülete Blaskovits Ferencz apátkanonok elnöklésével vándorgyűlést rende- zett Hódcsán nagyközségben, melyet munkásjuttal- mazással és zászlószenteléssel kapcsoltak össze, Hehn András üdvözölte az érkezőket. Az ünne- p- séget hálaadó istentisztelettel kezdték meg, melynek keretén belül beszentelték az ottani fiókegyesület diszes selyemzászlaját s az aratási buzakoszorút. A gazdaggyűlésen Blaskovits Fe- rencz mondott nagyobb beszédet, méltatván a munkásnép lelkiismeretes köteleességérzetét. Egy- hanguan elfogadták Steuer György dr. miniszteri segédtitkár indítványát a gazdasági és iparisko- lák szaporítása dolgában, majd az elismerő ok- levelekkel és pénzjutalmakkal kitüntetett mun- kások névsorát állapították meg.

A magyaróvári m. kir. gazdasági aka- démiai hallgatók „Gazdasági Egylete”-e 1912. év május 15-iki lejárattal a következő pályatételt tűzte ki:

„Az állattartás jelentősége hazánkban, tekin- tettel a gazdálkodás jövedelmezőségére” (szám- adatok, grafikumok és jövedelmi számításokkal kapcsolatban).

Pályázhatnak az egylet tagjai és azok, a kik két éven belül tagok voltak. A nyertes pályamunka 100, azaz száz korona jutalomban részesül. A pályázatra vonatkozólag egyebek- ben a 65. §-tól kezdve az egyleti alapszabályok intézkednek.

Az állami erdészeti tisztviselők gyer- mekeinek nevelésére 1892-ben létesített alaphól ebben az évben kiosztható segítség 55.700 korona volt, melyből 192 fiu- és 92 leány- gyermeket segítettek. 1893 óta összesen 2772

tisztviselő gyermekének 656.000 korona nevel- tetési segítséget osztottak ki.

Gazdasági háziipari kurzusok. Hogy a földművelő munkásnépnek télen legalább némi keresete legyen és ne kényszerüljön az aratási részkeresetből élni, vagy jövő évi munkájára előleget venni, a földmivvelésügyi miniszterium tizenkét évvel ezelőtt megkezdte a téli gazda- sági háziipari tanítást. Hogy a magyar ember keze könnyen áll erre a téli foglalkozásra, ki- tűnik abból, hogy ma mintegy 30.000 család foglalkozik már háziiparral. A tél folyamán az ország 500 községében rendeznek ilyen háziipari tanítást. Bácsbodrogmegyében 40, Zemplénme- gyében 9, Pestmegyében 10, Szebenmegyében 10, Szepesmegyében 19 és Sárosmegyében 12 háziipari tanfolyamot. Serényi Béla gróf föld- mivvelésügyi miniszter a háziipari tanításokat rendező egyesületeknek, szaktanároknak, ipar- kamaráknak megfelelő államsegélyt engedelm- zett. Ezzel kapcsolatban érdekes fölemlíteni, hogy a gazdasági háziipari tanítás eredménye- ként eddigelé 100 háziipari szövetkezetet alakí- tottak, melyekben mintegy 15.000 ember dolgo- zik. A szövetkezeteknek a földmivvelésügyi mi- niszterium csupán a fehérvesszőből font kosár- árura körülbelül 400.000 korona értékű meg- rendelést közvetített a folyó év telére és a házi- ipari szövetkezetek a múlt évben 800.000 korona munkabért osztottak szét tagjaik között.

A műtrágyázás népszerűsítése érdeké- ben úgy mint a múlt évben úgy a következő tél folyamán is népies nyelvezetű, ismertető és szem- léltető előadásokat fog tartani a vármegyei gazdasági egyesületek egésze alatt ifj. Szel Mihály a Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet titkára, Az idei ciklus első előadása Büdszentmihályon f. hó 29-én volt, melynek meghallgatására nem- csak a község összes gazdái, de a szomszédos falvak birtokosai is megjelentek. Az előadást a tárgyhoz méltó érdeklődéssel és nagy figyelem- mel hallgatták végig s utána élénk, hosszas, tag- láló de célravezető vita folyt le a több mint 300 főből álló kisgazdák között.

Nemzetközi cukorkonferencia. A mint jeleztük, tegnap tartották meg a cukor- konvenczió ülését Brüsszelben. Oroszország a konferencia elé azzal a kéréssel járult, hogy több mint 500.000 tonna cukorkészlete lévén, emel- jék föl 200.000 tonnás kiviteli kontingensét 400.000 tonnára. A legtöbb állam képviselője ezt a kívánságot diskutábilisnak tartja, mert Európa cukortermelése ebben a kampányban körülbelül egy harmadával kisebb lesz, mint a tavalyi. Döntés nem történt, mert fölmerült az az eszme, hogy az 1907. évi, a kontingensekre vonatkozó egész megállapodást revideálják.

A cukortermés. A cukorstatisztikai nemzetközi egyesülés adatai szerint a világ czu- kortermelése az 1911—12-iki kampányban előre- láthatólag 6.034.100 tonnára fog rugni a múlt kampánybeli 8.010.365 tonnával szemben. A mint már jeleztük, a cukorgyárak a most kez- dődő idényben tehát jóval kevesebb cukrot fog- nak előállítani, mint az 1910—11-iki kampány- ban. Legnagyobb a hanyatlás Németországban, ahol a múlt idényben 17,753.403 tonna cukrot gyártottak, míg most csak 8,964.600 tonnára számítanak. Magyarország és Ausztria 1911—12-iki cukortermelése 7,562.000 tonnára becsül- hető az előző kampánybeli 10,252.500 tonnával szemben. A termelés növekedésére csak Spanyol- országban (485.000 tonnáról 800.000 tonnára), Szerbiában (60.000 tonnáról 100.000 tonnára) és Bulgáriában (31.400 tonnáról 50.000 tonnára) számítanak.

A bácsmegyei cukorgyárak. A Bács- megyei Cukorgyár R.-T., a Magyar Általános Hitelbank és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank támogatásával megalakult. Ez a társaság Bács- megyében két gyárat épített, Zomborban és Uj- verbáson, amelyek üzemüket 1913-ban fogják megkezdni. Egészen komoly az Angol-Magyar Cukoripar R.-T. terve is. Ez a vállalat az Angol- Osztrák Bank támogatásával 5 millió korona alaptőkével fog legközelebb megalakulni és gyá- rát Cservenkán fogja fölépíteni.

A komlótermelés az 1911. évben az er- délyi megyékben, különösen Segesvár környé- kén, megfelelő eredményekkel járt. Mivel e téren a csehországi Saaz-on kívül főleg a württembergi és elszázi piacok az irányadók, mert az angol, amerikai és francia sörgyárak utóbbi helyekről szerzik be szükségletüket, nem lesz érdektelen

néhány adat. A tavalyi termés (50 kilós bálák- ban) 408.000 drbot tett ki Németország területén, az ideai annak körülbelül felére értékelhető, a német kormány hivatalos becslése szerint ugyanis 212.554 bálát, a „Brauer und Hopfen- zeitung” becslése szerint 206.000 bálát tesz ki. Nürnbergi árak 350—412 korona bálónkint, oberhofeni árak 262—385 korona bálónkint, a mi tetemes áremelkedést jelent. Minthogy a komló hazánk több vidékén diszlene, érdemes lenne a gazdák figyelmét erre a termelési ágra fölkeltetni.

Kertészeti kiállítás Losonczon. A magyar műkertészek és kertgazdák orsz. egyesülete f. év november 12-től 16-ig a losonci és környékbeli urak és hölgyek védnöksége s pártolásával a vá- rosi virágó termeiben általános érdekű műker- tészeti és kertgazdasági kiállítást rendez, a melyen modern kertészeti termékeket és műveket Loson- czon kívül hazánk nagyobb városából 1-ső-rangu mű és kereskedelmi kertészek állítanak ki.

Emelkedik a bor ára. A külföld már évek óta nem mutatott olyan nagy érdeklődést a magyar bor iránt, mint az idén. Egyes borter- melő helyeken, mint Egerben, Szekszárdon, Kecskeméten, Gyöngyösön, stb. elég szép számmal jelentkeznek az idegen borvevők, a kik maguk verik egyre feljebb az árakat. Idei jó homoki borokért 34—36, hegyi borokért meg éppen 44—46 koronát fizetnek hektoliterenként. Ha az érdeklődés ilyen marad, ma-holnap nem marad majd a termelők kezében bor.

Ezer koronás szőlészeti pályadij. A „Magyar Szőlősgazdák Országos Egye- sülete”-nek irodalmi szakosztálya Korit- sánszky János elnöklésével tartott ülés- sön elhatározták, hogy a magyar szőlőművelés történetének megírására pályázatot hirdetnek. A munka megírására csak a tervezet és annak egyik fontos fejezetének részletes kidolgozása után adnak megbízást A 12—15 nyomtatott évre terjedő munkáért 1200 korona díjat fizet az egyesület. Elhatározták még, hogy a szőlőmoly elleni védekezés egyöntetű megállapítása tárgyá- ban országos értekezletet hívnak össze és hogy a tél folyamán szőlészeti előadási ciklust ren- deznek.

A borókabogyók kivitelének szerve- zése. A „Sárosmegyei Gazdasági Egyesület” elhatározta, hogy a felvidéki nép kereseti viszonyainak javítására a gazdasági felügyelő vezeté- sél közvetíteni fogja a borókabogyók kivitelét. Illetőleg oda fog hatni, hogy a bogyóértékesi- tésből befolyó összeg közvetlenül azok kezébe jusson, akik a bogyó szedésével fáradoznak.

A gazdasági cselédek gabonajárandó- sága. Fölmerült esetből kifolyólag elvi határo- zathoz mondotta ki a földmivvelésügyi miniszter, hogy a gazdasági cselédek gabonajárandóságá- nak egyenértéke a befizetés esedékességének időpontjában fennálló gabonárfolyam figye- lembevételével állapítandó meg.

Helyreigazítás. A torinoi ez évi kiállí- tás a magyar vetőmagvizsgáló állomá- sokat ismertető füzet 10-ik lapján a kolozsvári vetőmagvizsgáló állomás az 1909—1910. évben csak 15335 vizsgálattal szerepel, holott 25335 vizsgálatot végezett. Eme tévedés következtében az évi vizsgálatok végösszege is hibásnak lát- szik. Erre azért szükséges felhívni a figyelmet, hogy legalább idehaza a helyes adatokat ismer- jék. A valóságnak megfelelő adatok a követ- kezők:

a budapesti vetőmagvizsg. állomás	43488	vizsg.
a kolozsvári	25335	”
a kassai	9034	”
a keszthelyi	1059	”
a négy állomás pedig összesen	78916	vizs- gálatot végzett az utóbbi évben.

A lovak kiváló erő kifejtése és rendes munkaképessége csakis a Kwizda-féle cs. és kir. kizárólagosan szabadalmazott Restutio-fluid rend- szeres alkalmazása által éretik el. Ezen szer ki- tűnően beválik, serkenti a lovat munkabírásra s képesíti őt a legnagyobb erő kifejtésre.

Ki akar kölcsönt? A ki birtokára jelzálog- kölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsö- nököt, főcélja azonban, hogy a közép- és kis- birtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. A ki sulyos kamatot fizet

tartozása után, az intézet olcsó törlesztéses kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőket ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészen, akár részben, bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segédkezik. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást. *Az intézetnek ügynökei nincsenek s azon ügynök ki ez intézet megbízottjának nevezi magát, visszaélést követ el.*

APRÓK.

A bakteriumos patkányirtásról. Az utóbbi évek kutatásai egész határozottan megállapították, hogy fertőző betegségek terjesztésében igen nagy szerepet játszanak a patkányok. Általában ismeretes, hogy pl. a pestis-epidemiák terjesztésében ők játszik a főszerepet ugyanarra, hogy notorikus pestisfészkekben a patkányok tömeges elhullását a fenyegető pestis biztos előjelének tartják. Érthető tehát, hogy a civilisatio irtó hadjáratot kezdett a patkányok ellen. A sokféle patkányirtószert (megmérgezett eledelek, mérgező hatású gázok stb.) közül ujabban főleg a bakteriumos szerek terjedtek el. Patkányölő bakteriummal inficizált csalétket helyeznek el a gyanús helyen s ezáltal mesterségesen patkányvést hoznak létre. Az eljárás tulajdonképeni haszna a patkányok ama tulajdonságán alapszik, hogy elhullott társaikat felfalják. Ily módon nem csak a csalétket felfaló patkányok fertőződnek, hanem egyúttal azok is, a melyek fertőzés következtében elhullott társaikat felfalták s a fertőzés „hólapda” méreteiben terjed szét közöttük. Ujabban már nagy társaságok is alakultak bakteriumos patkányirtószerek előállítására. A legismertebbek ezek közül a „Ratin”, melyet egy kopenhágai társaság állít elő, továbbá a francia gyármányu „Danis virus” s az angol „Liverpool virus”. E patkányirtószerek nagy elterjedését véve tekintetbe nem árt azonban, ha nyomatékosan figyelmeztetjük a nagy közönséget arra is, hogy ezek nem egészen veszélytelenek az emberre sem. A legújabb bakteriológiai vizsgálatok ismételtelen megállapították, hogy az eddig ismert patkányölő bakteriumok kivétel nélkül a bakterium enteritidis Gärtner fajához tartoznak, mely faj egyik okozója az epidemikus bélhurutnak. S e bakteriológiai megállapítás helyességét kétségen kívül helyezi az a kellemetlen tapasztalat, a melyet pl. a Liverpool vírus-szal Londonban egyik nagyobb áruházának tizenkét alkalmazottja egy időben meglehetősen súlyos tünetek közt betegedett meg. Valamennyinél erős kolika, szédülés s hányásinger jelentkezett. A fertőzés eredetét csak a betegség leküzdése után sikerült megállapítani. Ugyanis az alkalmazottak étkezéshelyisége mellett lévő helyiségben kellemetlen szagot kezdtek érezni. Midőn ennek okát keresték, felszedték a szoba padlóját is, a hol egész csomó elhullott patkánytetemre bukkantak. Röviddel azelőtt Liverpool vírus praeparatumokat szórtak szét a helyiségben, mely a patkányokat meg is ölte, de az elhullott tetemekben a bakteriumok persze szépen tovább tenyészték. S hogy a fertőzés tényleg innen eredt, azt bizonyítja az a körülmény is, hogy a betegek excrementumaiból kitenyésztett bakteriumok a Liverpool vírus bakteriumaival teljesen egyező jelleget mutattak. Egészen hasonló eseteket tapasztaltak egyébként az egérirtásra használatos egértyphusbacillusok alkalmazásánál is. A bakteriumos patkány- és egérirtószerek kétségkívül nagyon hasznosak s ajánlhatók, de — mint az elmondottakból kiderül — nem árt, ha a közönség alkalmazásuknál megfelelő elővigyázatot tanusít. *(Uránia.)*

Most keressük a vértetűt? A gyümölcsfáinkat fenyegető vértetű most ismerhető fel legkönnyebben arról, hogy a megtámadott fa ágairól fehér vattaszerű csafatok lógnak le, melyeket ha eltávolítunk és a helyét megdörzsöljük, ujjunk olyan lesz, mintha vöröstintába mártottuk volna. A vértetű pusztítása gyümölcsfáinknál a szőlő-filoxera veszedelmével vetekedik. Azért ne vegye senki tréfára a dolgot s ha vértetűre akad, jelentse azt rögtön a községi előjáróságnak, hogy az irtás hivatalos uton megindítható legyen.

Méhek itatása. Mindig fontos, hogy tiszta friss ivóvízhez jussanak a méhek. A forró nyári hónapok alatt azonban napjában többször is meg kell nézni az itató vályut és benne a vizet felfrissíteni. Hogy a vályuban lévő vízbe bele ne fulladjanak, helyezzünk el benne mohát vagy zsupot, hogy arra rászállhassanak a méhek.

Miért drágul a kávé? Világtermelés és világfogyasztás 1890-től 1910-ig:

Év/ szám	Hány zsák kávé termelt a világon	Hány zsák kávé fogyasztott a világ	A superior Santos kávé alapára a tőzsdéken 100 kilónként vám nélkül
1890	8,658.000	9,690.000	Kor. 220
1891	9,279.000	10,570.000	212
1892	11,588.000	11,130.000	170
1893	11,283.000	10,690.000	200
1894	9,202.000	10,915.000	204
1895	11,636.000	11,115.000	188
1896	10,365.000	11,650.000	160
1897	13,605.000	15,170.000	104
1898	16,178.000	13,865.000	86
1899	13,723.000	14,340.000	78
1900	13,805.000	13,670.000	86
1901	15,070.000	15,525.000	84
1902	19,790.000	15,270.000	82
1903	16,665.000	16,715.000	80
1904	15,992.000	16,035.000	82
1905	14,446.000	16,075.000	88
1906	14,792.000	16,925.000	94
1907	21,786.000	17,035.000	84
1908	14,862.000	17,715.000	86
1909	16,915.000	18,730.000	88
1910	15,125.000	19,200.000	88 ról 150
	becslés	becslés	
1911	15,500.000	21,000.000	162

A kávéárak rohamos emelkedésének az oka: a fogyasztás megkétszereződött, a termelés sokkal kisebb, mint a fogyasztás.

KERESKEDELEM, TOZSDE.

Vetőmagvak

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésétől, Budapest.

Az üzleti hangulat igen nyugodt, az izgatottság, mely a vöröshere- takarmányrépa- és komocsin magvak áremelkedését előidézte, lecsillapodott, repamagvak rohamos áremelkedése elcsendesült, az irányzat azonban igen szilárd maradt. Vöröshere magért magasabb árakat fáradoznak elérni anélkül, hogy erre nézve valamely igazán nyomós okot tudnának felhozni. Ezen főczikk minőségei az eddig beérkezett mintákból itélve az összes termelőországokban igen jók. Luczernamag iránt a vételkedv és érdeklődés változatlanul lanya és ez okból a mult heti árak nem tarthatták magukat. Bükköny keresett volt, állítólag kivételre. Muharmag iránt az érdeklődés ugyan valamivel javult, de az üzlet e czikkben nagyon nyugodtnak mondható.

Termék	Ár
Luczerna, természetűl arankamentes	126—136 K.
» kereskedelmi áru	108—118 »
» nagyaránkás	» »
Vöröshere, természetűl arankamentes	185—200 »
» kereskedelmi áru	175—185 »
» nagyaránkás	150—160 »
Bükköny	25—26 »
Muhar	24—25 »

SZESZ.

Szilárd irányzat és állandó élénk kereslet mellett a szeszárak tartott szilárd áron zárulnak.

Elkelt *finomított szesz* nagyban 211.50—212 kor., adózatlanul 72.50—73 kor., kicsinyben az ár 1—1.50 kor. drágábban élénk vételkedv mellett.

Élesztőszesz adózva 211.50 kor. kelt el kisebb tételekben gyérből vételkedv mellett.

Denaturált szesz szilárd és hordóval együtt nagyban 63 kor. kelt el kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers szeszben gyér volt a kínálat és fix árában 67—67.50 kor. jegyzésen alól 1.75—2 kor. kelt el. Bpsten a kontingens nyersszesz ára 68—69 K.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	212.—212.50 K
Finomított szesz adózatlan	73.—73.50 »
Élesztőszesz adózva	211.—211.50 »
Élesztőszesz adózatlan	» »
Nyers szesz adózva	210.—210.50 »
Denaturált szesz	63.—63.50 »

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mesterutca, 1911. november 3-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok» részére.)

Felhozott a szokott községekből 153 szekér réti széna, 37 szekér muhar, 18 szekér zsupszalma, 21 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — egyéb takarmány 7 szekér (luczerna és zabosbükköny stb.), 100 zsák szecska.

A forgalom közepes.

Arak q-ként fillérben a következők:

Réti széna 900—1040, muhar 800—1040, zsupszalma 400—500, alomszalma 360—440, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bükköny 900—1000, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 640—880 szalmaszecska 600—840. Összes kocsiszám 236. Összes suly 273.200 kilogramm.

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzései.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 33.60, 1. sz. lángliszt 35.80, 2. sz. lángliszt 35.00, 3. sz. szemlyliszt (külns.) 34.20, 4. sz. szemlyliszt 33.40, 5. sz. kenyérliszt, feh. 32.60, 6. sz. kenyérliszt 31.40, 7. sz. kenyérliszt, közép 30.20, rozsliszt I. 29.80, rozsliszt II. 27.80, rozsliszt III. 23.20, korpa, finom 14.00, korpa, durva 14.40 K mm. Tengerliszt —28—28, tengerikása —30—32 K kg.

Napijelentés a gabonatőzsdéről.

1911. november hó 2-án.

A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 3 fillérrel gyöngült, az áprilisi rozs ellenben 2 fillérrel, az áprilisi zab 1 fillérrel javult, míg a májusi tengeri árfolyama teljesen változatlan maradt.

Kötetett:

Buza. Tiszavidéki: 600 mm. 81.5 kg. 24.50 K, 15.000 mm. 81 kg. 24.45 K, nov. dec. száll., 1130 mm. 80.5 kg. 24.35 K.

Pestvidéki: 1000 mm. 81 kg. 24.35 K, 200 mm. 81 kg. 24.35 K, 600 mm. 80 kg. 24.20 K, 300 mm. 24.05 K, 1400 mm. 79 kg. 23.90 K, 400 mm. 78 kg. 23.80 K, 150 mm. 77.5 kg. 22.10 K, üszkös.

Bánsági: 1500 mm. 79 kg. 24.— K, 1760 mm. 79 kg. 24.— K.

Duna-Bácskai: 6000 mm. 79 kg. 24.— K, dec. szállítva.

Szt-Tamási: 3700 mm. 78 5. kg. 24.20 K

O-Becse: 4100 mm. 78 kg. 24.— K.

Fehérmegyei: 1530 mm. 79.3 kg. 24.10 K.

Felsőmagyarországi: 1000 mm. 79.5 kg. 24.20 K. Szerb: 4500 mm. 78.8 kg. 23.05 K, üszkös, 4000 mm. 78 kg. 23.40 K.

Rozs: 100 mm. 19.80 K, 540 mm. 19.80 K, 350 mm. 19.80 K, 500 mm. 19.40 K, ab Bpest. 300 mm. 19.50 K, mind kp. p.

Zab: 100 mm. 18.80 K, dohos, 200 mm. 18.90 K, 100 mm. 19.25 kor., mind kp.

T-árpa: 600 mm. 18.45 K, 150 -mm. 18.45 K, mind kp. p.

Az árak 100 kg.-kint értendők.]

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza áprilisra	23.80 »
Áprilisi rozs	20.80 »
Zab áprilisra	19.16 »
Tengeri 1912 májusra	17.36 »

Készáru-tőzsde 1911. november hó 2-án.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapest		100 kilogramm készpénz ára Budapest	
	Kor.-tól	Kor-ig	Kor.-tól	Kor-ig
Buza:				
Tiszavidéki	75	—	79	23.50
»	76	—	80	23.60
»	77	—	81	23.80
»	78	—	82	—
Fehérmegyei	75	—	79	23.30
»	76	—	80	23.45
»	77	—	81	23.55
»	78	—	82	—
Pestvidéki	75	—	79	23.40
»	76	—	80	23.55
»	77	—	81	23.65
»	78	—	82	—
Bánsági	75	—	79	23.45
»	76	—	80	23.60
»	77	—	81	23.70
»	78	—	82	—
Bácskai	75	—	79	23.50
»	76	—	80	23.60
»	77	—	81	23.75
»	78	—	82	—
Rozs elsőrendű uj	—	—	20.20	20.80
középmínőségű (uj)	—	—	20.—	20.10
Árpa takarmányáru elsőrendű	—	—	18.40	18.80
másodrendű	—	—	18.—	18.30
Köles elsőrendű (uj)	—	—	19.50	19.90
középmínőségű (uj)	—	—	19.20	19.40
Tengeri belföldi uj	—	—	19.40	19.60
román v. bolgár	—	—	—	—
Repcezáposzta	—	—	—	—

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**

Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társszerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

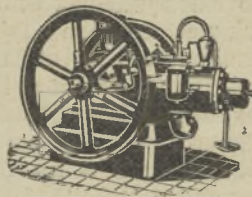

"CLIMAX" nyersolajmotor.

Legolcsóbb, legbiztosabb üzemerő. — Versenyképes árak. — Elsőrangú minőség. — Több 100 referencia.

Kérjen ajánlatot.

Pénzt takarít meg!

Bachrich és Társa

motorgyári fióktelep

Budapest, V/v., Szabadság-tér 17.

(Tözsde-palota).

Telefon szám: 71-01. ☐☐ Sürgőnczim: „CLIMAX“.

Megvételre kerestetik

legmagasabb napi árért, kivitel czéljából **fejes káposzta, présalma, bab burgonya és vereshagyma.** Csakis vagon tételekre, reflektálhatunk. Szíves ajánlatokat kér

„A POMISOL“ fajgyümölcs- és hazai termények kivitele
BUDAPEST, IX., Csillag-utca 1.

ANYARÓZSOT

VESZ BÄRMELY MENYNYISÉGBEN, MAGASÁRON

CARPATHIA R.-T. PRIVIGYE 2.

Ha jó lovat szép baromfit kóvér disznót jó fejőstehenet **akar a gazda**

HUNGÁRIA gyorsbiztosító abraküzser vállalat
BUDAPEST VI., Felső-erdősor 48/G.

Hirdetmény.

A szatmári püspökség bükkzsérczi uradalma makoltatásra befogad

200 drb disznót.

Fölvilágosítást ad az alulirott.

Bükkzsércz u. p. Bogács Borsod megye.

1911. évi október hó 30-án.

Endersz Frigyes uradalmi főerdész.

Elsőrendű magyarfajú Erdélyi jármosökrök,

ugyszintén 1 és 2 éves magyarfajú

Erdélyi ökörborjuk

minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál Szamosujvárt.

(Szolnok-Doboka megye.)

A Blascok-féle nemesített mangalica-tenyészetben e hó végén 25 drb elsőrendű, 3 hónapos, orbáncz ellen beoltott kan malacz kerül eladásra darabonként K 200.— és K 2.— istálló-pénz árban. **Telivér lincolshirei-tenyészetben** kan és emse malaczokra már csak tavaszi szállításra fogadhatók el megrendeléseket. 3 hónapos korban, orbáncz ellen beoltva K 300.— és K 2.— istálló-pénz árban. **Yorkshirei-tenyészetben** elsőrendű tenyészállatok, különböző korban és mindkét nemben egész éven át kaphatók. Előjegyzéseket és megrendeléseket elfogad:

Blascok Gyula sertésenyésze, Kajdacs (Tolna megye).

Baromfivész ellen

csak egyszer próbálja meg

a baromfi pirulákat

legbiztosabb szer a szárnyasok elhullása ellen 1 doboz ára 1 K 50 fillér, 10 doboz 10 Korona használati utasítás mellékelve, 8 év óta kipróbált szer.

Gyár és szélküldés

Szent Ilona gyógyszer-tár Üllő (Pest mellett).

Eredeti ardenni tenyészkanca,

közvetlenül importálva, 3 éves, nagyon erős, eladó.

R. & S. Menzeles

Wien,

III., Ditrich Gasse 19B.

Szénát, szalmát,

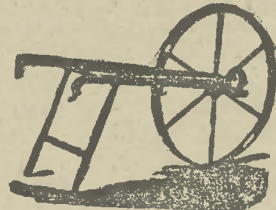
luczernát, lóherét és zabos bükkönyt veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben, felpréseléshez modern ló- és gőzpreseim adom. Ajánlatok:

SCHREIER BÉLA takarmánynagykereskedő Budapest, Népszínház-u. 33.

TELEFON 20-52.

Gyors, pontos, olcsó földmérés!

Stadel-Torkos földmérő-taliga. Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható Stadel gépgyárában, Győrött.

Olcsó, eladó birtokok,

kisebb és nagyobb buza-termőföld, szőlőteleppel, uri kastéllyal, Budapesthez közel, eladó és Erzsébetfalván egy szép ház szinte eladó. Czim: **ELEMÉR JÓZSEF**, Budapest, Gróf Haller-u. 40., ajtó 4.

VÉSZMENIES

marad minden udvar, a melyben az etetésnél a **MASTIN** használatik. A mai napig az első és egyedüli a Dr. Trnkóczy-féle hizó- és óvszer, mely erős és egészséges marhát alkot. Kapható a kereskedőknél, vagy posta útján a gyártelepen. Apotheker Trnkóczy in Laibach, Oesterreich. — 5 csomag ára 8.50 korona franko.

Óriási nagy gyümölcsü,

vékony héjú édes manoula és édes gesztenye, ennivaló, 4 évesek drbja 60 fillér, száz drb. 50 korona. Tessék faiskolámról árjegyzéket kérni. **Krebs Zoltán** faiskolája, Szarvas.

ELADÓ

egy darab egy és fél éves, 10 darab hat és négyhónapos yorkshirei tenyészkan 50 darab leválasztott kan és koca malacz per kilogrammként 2 korona. Importált szülőkől származottak, nagyon szép küljű púdnyok.

Továbbá eladó 2 darab 3 éves 158 centiméter magas (egy kanoza és herét) nagyon jó növést, teljesen hibátlan arabs apától, lipiczai anyától származott halvány derek csikó. árak per darabonként 600 korona.

Érdeklődők: **FÜRJES JÓZSEF**, uradalmi tisztartóhoz, Vágújhelyre forduljanak.

Eladó

egy 8-as és egy 10-es gőzerejű cséplőgarnitúra,

használt de teljesen üzemenképes állapotban szalmakazalozóval és minden hozzávaló felszereléssel, mindkét gép ez évben lett nyomtatva, további felvilágosítás

Gutman Mór

tulajdonosnál

Bodrogszerdahely, Zemplén megye.

THIERRY A. gyógyszerész BALZSAMA.

Csakis apáca védjegygyel valódi.

Törvényesen védve.

Allein echter Balsam aus der Schutzensel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitach-Sauerbrunn.

gyógyszertára **PREGRADA**, Rohics mellett. Budapestben kapható **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél és minden gyógyszerkereskedésben.

Minden hamisítás, utánzás és más balzsamnak félrevezető védjegygyel való árusítása törvényesen üldözött és szigorúan büntetett. Utólrhetetlen hatásos szer a légzőszervek minden betegségénél, mint köhögés, torokgyulladás, rekedtség, mellfájdalmak és máj-bajoknál. Különlegesség influenza, gyomor-bajoknál, máj- és léggyulladásnál. Gyógyít étvágytalanságot, rossz emésztést, székrekedést, fogfájdalmakat és szájbetegségeket, égési sebeket, kiütéseket stb. 12 kis vagy 6 dupla vagy 1 különleges üveg ára 5 K 60 fill.

THIERRY A. gyógyszerész egyedül valódi

CENIFOLIA Balzsama

legbiztosabban ható szer minden, még oly idült sebnél is alkalmazza kelevénkek, sebestések, gyulladások, dagadatok, karbunkulusok, ujj- és körömbajok stb. bajok orvoslására a le többször fölüllegessé teszi az operációt is. 2 tégely ára 3 korona 60 fillér.

Egyetlen beszerzési forrás:

A. THIERRY védangyal

gyógyszertára **PREGRADA**, Rohics mellett. Budapestben kapható **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél és minden gyógyszerkereskedésben.

POLGÁR SÁNDOR

m. kir. szabad. nyert orvosi mű- és kötszerész

BUDAPEST VII., Erzsébet-körut 50.

Legelőnyösebben beszerezhető orvosi, sebészi és betegápolási eszközök, Gummiáruk, Suspensorium, Irrigator fecskendők stb., legújabb találmányu cs és kir. szabadalmazott Pol-ár-féle sérvkötők, has- és köldök-ötők. — Valódi francia különleg sségek (óvszerek). — Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve, csak megadandó, mily tárgy szükséges.

Utánzás ellen védve 16302. sz. a. (Fenti czimre ügyelni tessék.)

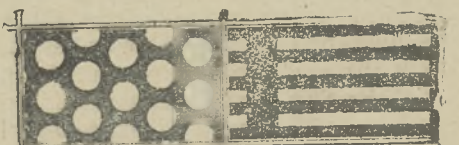
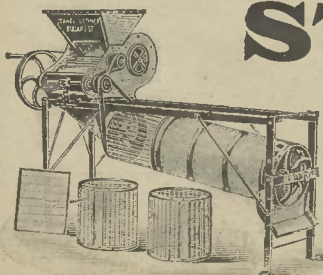
STAHEL és LENNER

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbiró-u. 44-46.

Ajánliuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYCZÓ GEPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására.

TÖRÖK ROSTAK és mindenfajta **LEMEZROSTA** gőzeséplőgépek számára

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás kartellen kívül.

Gazdasági lótakarók.

Távirat: **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utca 10, Telefon: **NAGELA.** 35-92.

Táviratcim: Pokrócztelep Somogysszill

Táviratcim: Pokrócztelep Somogysszill

Lóokrócz előnyárajánlat!

Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhesünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajtunk összeköttetésbe lépni. Árunk még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyága és áruink elsőrendű kiváló jósága reményleni engedi, hogy a hazafias gazdaközönséget állandó vevőinknek nyerjük meg. **Hogy ezt elérhessük, bármely posta vagy vasutállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.**

Árunk: Elsőrendű, nehéz téli uradalmi gyapjupokróczok

1. sz. legjobb minőségű, 220 cm. hosszú, 175 cm. széles, ára 5 frt 50 kr.
2. sz. legjobb minőségű, 200 cm. hosszú, 165 cm. széles, ára 4 frt 75 kr.
3. sz. legjobb min., 180 cm. hosszú, 145 cm. széles, ára 4 frt darabonként, minden kívánt színárnyalatban.

Rendelések a beérkezés napján a legponosabban eszközöltetnek. Ilyen minőségben és méretben ezen árért egyetlen bel- vagy külföldi cég nem szállíthat.

Megrendelési cím:

„SOHR” Magyar Lóokrócz Szétküldési Telepe, Somogysszill.

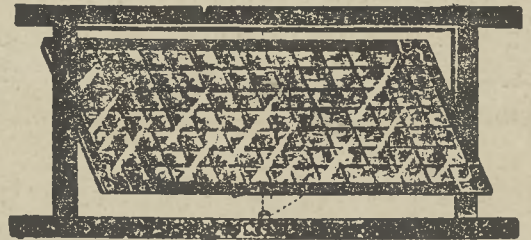

Préselt búzaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban **Ehrenreich Béla** Zombor.

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindennemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szakszerű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemű vas-szerkezeti munkálato- kat elvállal és elkészít: **Farkas és Társa** vasszerkezeti gyára BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCZA 8. SZ. Telefon 82-70. Kérjen ingyen árjegyzéket!

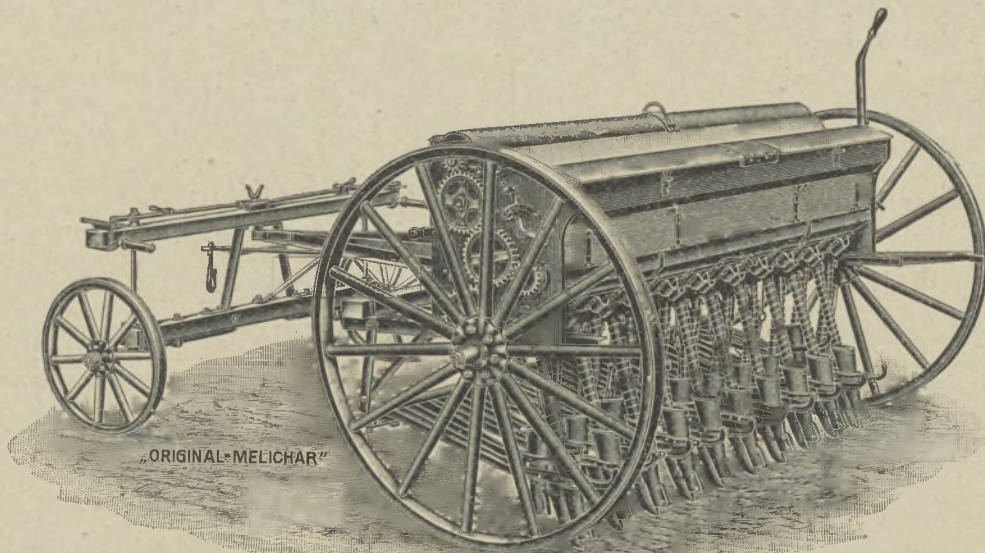
HERKULES IDOMVASABLAK

Tűzálló kaszák minden nagyságban, kézi vas- kazetták uj és használt, 100 pár diszlószerszám, mell- és kumet, ezüst- és arany- disztítüstiek, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és uj eső- köpenyek, halinacsizmák, zöld munkás-zub- bonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyerges, régi és uj fegyverek, kardok és puskák, másoló prések, gyeploszárak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók. **Wien, IX., Trödelhalle 105.** Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. — Nem alkalmas tárgy kicseréltetik. — Az államtisztviselők szállítója. — Kérem ügyelni a 105. számra.

A legegyszerűbb, legtökéletesebb és legmegbízhatóbb **sortrágyázásra** berendezett egyetemes vetőgép az eredeti Melichar gyártmányu „**IMPERATOR**”

mely egy és ugyan- azon vetőcsoroszlyán át veti a magot és mű- trágyát. Az **IMPE- RATOR** vetőszerke- zete azonos a világ- **hirü UNICUM DRILL** vetőszerkezetével, mely minden mag- féleséget tetszés sze- rintí mennyiségben a legideálisabb elosz- tással vet el és az **IMPERATOR** mű- trágyaszóró ké-

szüléke bármely műtrágyaféleséget még csomós állapot- ban és nyirkos idő- járás mellett is kifo- gástalan egyenetle- séggel hint el. Az **IMPERATOR**-nál a csövek eldugulása és ebből kifolyólag hi- bás vetés nem fordul- hat elő. A Melichar név valamely vető- gépen egyértelmű a legmesszebb menő .. garanciával. ..

Több mint 50.000 Melichar vetőgép áll használatban. Ne vegyen gyarló utánzatot, mikor csaknem ugyanazon árért eredeti Melichar-féle vetőgépet kaphat!

MELICHAR FERENCZ vetőgép és műtrágyaszórókészülékek gyára

magyarországi vezérképviselete:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti szaklapja

BORÁSZATI LAPOK

mely újévtől kezdve 44-ik évfolyamában hetenkint jelenik meg igen bő és változatos tartalommal.

Ez enszaklap a **legsokoldalubb és legtartalmasabb szőlészeti ujság**, mely minden más **külföldi vagy hazai szaklap olvasását fölöslegessé** teszi. — A **Borászati Lapok** a „Magyar Szőlészeti és Borászati Társaság”-nak hivatalos közlönye.

Minden előfizető évenként **két nagy színes műmellékletet** kap, valamely magyar szőlőrajz hű képét. Ingyen állapítja meg a szerkesztőség a beküldött tőkerészekből vagy állatokból a fellépett **szőlőbetegséget** vagy **rovart** és az ellenük való védekezést és kimerítő **választ ad** minden hozzaintézett szakkérdésre. Kéthetes ingyen melléklete a „**Gazdasági Tanácsadó**”, mely a mezőgazdaság, állattenyésztés, gyümölcsészet, méhészet stb. kérdéseivel foglalkozik.

Laptulajdonos:

BAROSS KÁROLY Örököse.

Szerkesztésért és kiadásért felel:

Dr. DRUCKER JENŐ.

A lap előfizetési ára: Egész évre 12.— K. — Félévre 6.— K. — Negyedévre 3.— K. — Mutatványszámot 3 héten át szívesen küld a „**Borászati Lapok**” kiadóhivatala, **Budapest, IX., Üllői-ut 25., II. em. II. sz.**

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

A herczeg Thurn és Taxis-féle Baltavári uradalomnak élő és holt összes instrukciója (lovak, ökrök, tehenek, bikák, gépek stb.)

a birtoknak birói árverésen már megtörtént eladása folytán, a

f. évi november hó 20. napján kezdődő

és a következő napokon folytatandó birói árverésen, szintén eladatni fognak, mely árveréshez a venni akarók meghivatnak.

Az árverés kezdetét veszi Baltaváron, a községben levő belső majorban, nov. 20-án d. e. 10 órakor.

Mezőturon, 1911. november hó 1.

A Mezőturi Takarékpénztár,
végrehajtató.

Homokértékesítés.

Akinek homokja van, kérje saját érdekében:

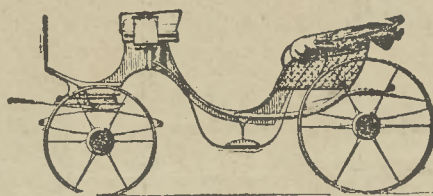
- F. 3. Formák és szerszámok csömöszölt betonárak előállításához,
- F. A. I. Kézi üzemre berendezett betontégla- és alagsógyártás,
- Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cementcserépgyártás,
- B. B. I. Az üreges építőkövek (betonblokkok) gyártása,
- C. S. I. A cement- és mozaiklapok gyártása

ezimü árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzemből mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő **gépeinket.**

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása
Budapest, IX., Viola-utca 7. sz.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becseréltetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyisint mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kwizda Ferencz János

az osztrák-magyar csász. és kir. a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati czikkeltben való szállítója, kertületi gyógyszerész Korneuburg-ban, Wien mellett.

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóknak és versenyistállóknak 50 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyuladásoknál stb. Trainingben nélkülözhetetlen.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten, VI., Király-utca 12. sz. VI., Andrássy-ut 26. sz.

Eredeti „OTTO” mótörök

DIESEL-nyersolajmótörök

Benzinmótörök

Benzinlokomobilok

Teljes cséplőkészletek

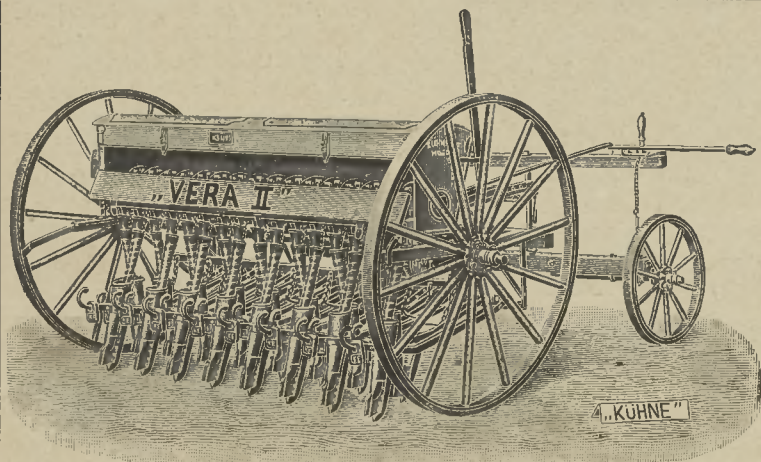
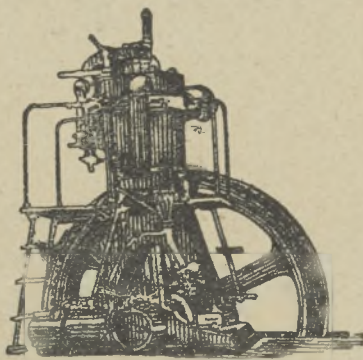
Hűtő- és jéggyártógépek

Langen és Wolf

mótörgyár

Budapest, VI., Váci-körut 59.

Műhely: IX., Mester-utca 31.

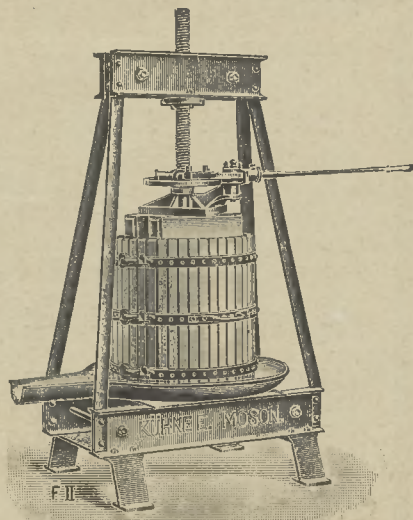

Mindennemü talajmivelő eszközöket, új 8 vasu kultivátorokat, tologyürüs „MOSONI DRILL” és kanalas „VERA II” hirneves sorvetőgépeket, rostákat és konkolyozókat, szüretelő és tejjgazdasági eszközöket

elismert elsőrendü kivitelben szállit:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. **Mosonban.** Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körut 57/a.

Tarlóhántásra: „OSBORNE-BUMPER” tárcsásboronák, javított szerkezetü négyes ekék.

ALAPITTATOTT 1850-ben.

TELEFON 42—50.

— EREDETI —
FOWLER-FÉLE GŐZEKÉK

— PÁRATLANOK —

munkateljesítményben, tartósságban és az üzemben való takarékoságban

JOHN FOWLER & Co

BUDAPEST—KELENFÖLD

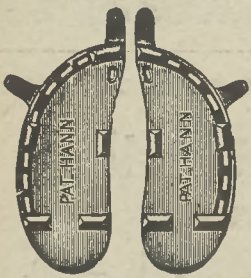
vasutállomással szemben.

**Birtok vételek,
 birtok eladások,
 bérletek**

legelőnyösebben és megbízhatóbban
Röjtöki Bauer Antal
 földbirtokközvetítő irodája eszközli
 Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.
 Telefon 166—66.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

„HANN” jeggyel ellátva.
 Kérjen és figyeljen pontosan ezen jegyre, mert patkóink minden tekintetben utolérhetlenek!

Rendes csülökpátkók ökrök részére. Szabadalmazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, igás és hátsó lovak részére, szakférfiak által legmelegebben ajánlva. Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások, vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE
 RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfuró v. srófkészülékes hordódugólemezek cégnyomattal vagy anélkül, szállításra és beraktározásra szánt hordókhöz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

84. sz. broszúra ingyen.

MODERN ÉPÍTŐANYAGOK

falazótéglák, tetőcserepek, űrtömbök, csövek, stb., melyek homokból, kavicsból, bányahulladékból, cement vagy mésszel keverve készülnek:

Dr. GASPARY & Co. gépgyárában

szerkesztett gépeken és formákon.

Czim:

Markranstädt (Németország.)

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

GAZDASÁGI VASUTAK
RÉPAVASUTAK

SINEK, VÁLTÓK, FORDÍTÓKORONGOK, MOZDONYOK, SODRONYKÖTÉLPÁLYÁK, LÜBECKI KOTRÓGÉPEK, FÜGGŐ VASUTAK, BETONKEVERŐ GÉPEK
VÉTELRE és BÉRBE!

.. JÉGGÉPEK és HŰTŐBERENDEZÉSEK. ..

ROESSEMANN és KÜHNEMANN
 BUDAPEST, VI., VÁCZI-UT 113—115. SZÁM.

ELADÓ FEHÉRGÜLYATENYÉSZET

és pedig: **30 drb** prima gulyatehén, **25 drb** 3 éves, **21 drb** 2 éves, **31 drb** 1 éves üsző. Megtekinthető: **PÜSPÖKPUSZTÁN,** posta **Dávod,** Bács megye.

KNUTH KÁROLY
mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:

Budapest, VII., Garay-utca 6—8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, olozletek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladákból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőgagyag-csövek raktáron.

A Mac LAREN

mely a mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen első díjat nyert
legideálisabb magajáró gőzeke.

Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka. Az eddigi tapasztalatok szerint napi teljesítőképessége 18—35 hold, szénfogyasztása 50—70 kg., üzemköltsége 5—7.50 kor. holdanként.

Vezérképviselet:

FLEISCHL SAMU cégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16. szám.

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudható fenti vezérképvisellettől, ki árajánlattal, felvilágosítással szívesen szolgál.

